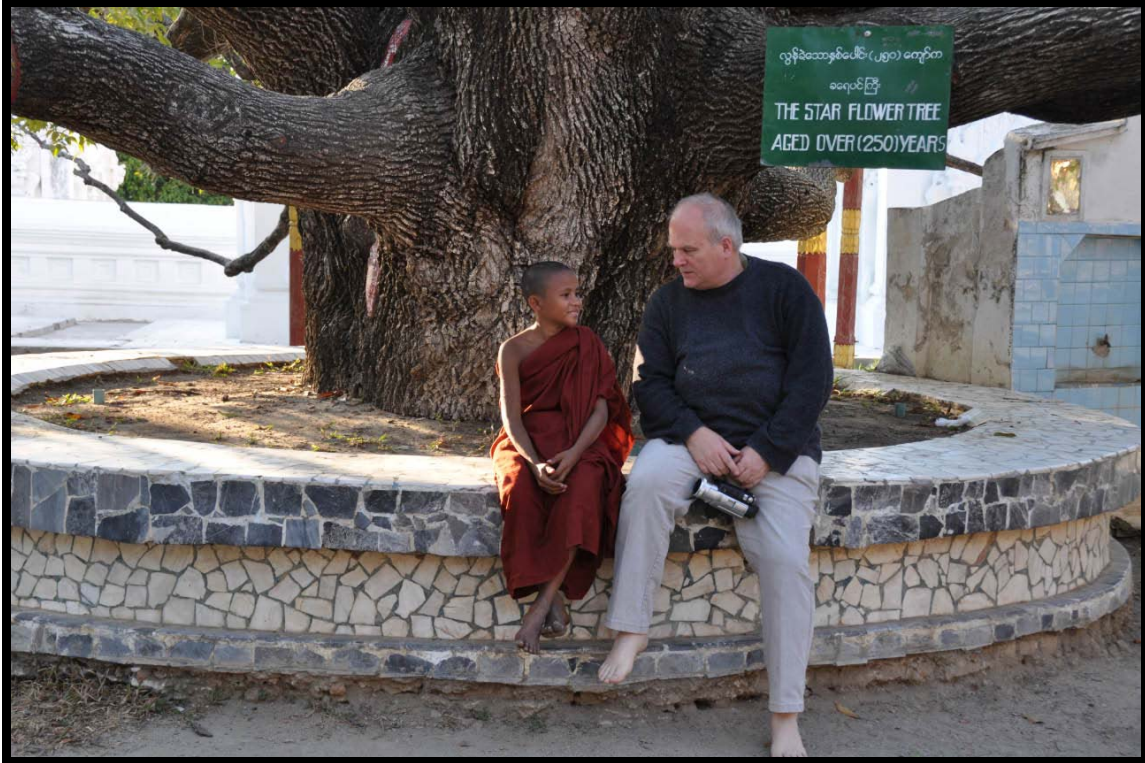

Myanmar 2009

Kuthodaw Templet i Mandalay. Foto: Jørgen Lock-Andersen

Nytårsrejsen 2009 gik til Myanmar. På de følgende sider kan læses om vore oplevelser – og dem som var med på turen kan genopleve rejsen i erindringen.

God fornøjelse!

Indhold:

- Side 2 - 7: Nogle billeder fra rejsen**
- Side 8 - 15: Nytårsrejsen til Burma 2009**
- Side 16 - 22: Nogle billeder fra rejsen**
- Side 23 - 28: Program for Nytårsrejsen til Myanmar**
- Side 29 - 33: Nogle billeder fra rejsen**
- Side 34 - 35: Deltagerlisten**
- Side 36 - 38: Nogle billeder fra rejsen**
- Side 39 - 48: Gode råd for rejsen til Myanmar**
- Side 49 – 54: Nogle billeder fra rejsen**

Swedagon Pagoden i Yangon Foto: Karin Christiansen

Nytårsaften foran Summit Park Hotel i Yangon. Foto: Gert Poulsen

Mary Chapman School for the Deaf. Foto: Karin Christiansen

Mary Chapman School for the Deaf. Foto: Karin Christiansen

Swedagon Paya i Yangon. Foto: Karin Christiansen

Swedagon Paya i Yangon. Moe forklarer. Foto: Karin Christiansen.

Folkelivet på Swedagon Paya. Foto: Karin Christiansen.

En vej til bedre karma. Foto: Karin Christiansen.

Nytårsaften på "Le Planteur" i Yangon. Foto: Karin Christiansen

Nytårstale. Foto: Karin Christiansen.

Fodring af skildpadder ved Botataung Paya i Yangon. Foto: Martin Smedebøl

Den liggende Buddha i Chaukhtatgyi i Yangon. Foto: Karin Christiansen

Nytårsrejsen til Myanmar 2009

Tekst: Martin Smedebøl Foto: Karin Christiansen

31 forventningsfulde mennesker mødtes i Terminal 3 lørdag d. 29. december kl. 8.20. Indcheckningen hos Singapore Airline gik hurtigt, og turen gennem sikkerhedskontrollen gik også nemt, selvom vi forventede nye og skrappe sikkerhedsrutiner sfa. det nylige terroranslag mod et amerikansk rutefly. Nu var vi på vej – bort fra is og sne.

Flyet var fuldt, men de 11 timer over Sortehavet, Iran, Afghanistan, Pakistan, Indien og Det Bengalske Hav gik nogenlunde smertefrit, og vi kom ud i Singapore's moderne lufthavn Terminal 3, og skulle videre med Sky Train til Terminal 2. Der var ingen problemer med at finde den Gate, hvorfra Silk Air skulle flyve os til Yangon. Vi udfyldte helsedeklaration, arrival- og departurecard og en tolddeklaration. Og så fik alle det forberedte visumpapir, som vi havde fået via e-mail fra vor lokale rejsearrangør. Solen skinnede, og det var dejligt varmt, og sådan fortsatte det – sweatere fik vi kun brug for i højlandet ved Inle-søen og på bådturen på Ayeyarwady floden.

3 timers flytid bragte os til **Yangon**, som viste sig at have en moderne flyterminal bygget af et burmesisk firma ved navn Asia World (ikke Christiani & Nielsen, som vi talte om). Indrejse formaliteterne gik meget nemmere end vi havde forestillet os – vi troede at både mobiltelefoner, computere og videokameraer skulle deponeres hos der burmesiske toldvæsen, men det passede ikke. Derimod tog det noget tid at få vore viseringer i orden. Mobiltelefoner kunne kun bruges i Burma, hvis man købte burmesisk SIM-kort, men der var Internetadgang fra vore hoteller. Men vi blev venligt modtaget af den lokale guide **Mr. Tim Aung Moe**, en ung mand, som var utilfreds med de politiske og udviklingsmæssige forhold i landet og gerne ville til Singapore og arbejde; hans hustru og børn opholdt sig allerede i Singapore. Selv havde han – for gode ord og betaling - ændret sin alder 6-7 år i forrygende retning, hvilket han mente ville bedre hans chancer på arbejdsmarkedet. Moe forklarede os, at det ikke er burmesisk tradition at navngive med slægtens efternavn, men man vælger et navn efter astrologiske bedømmelser. Men Nobelpristageren Aung San Suu Kyi har dog visse dele af navnet fælles med sin far Bogyoke Aung San, der var Burmas berømte frihedshelt, som blev myrdet i 1947.

Vor bagage blev med separat lastbil sendt mod hotellet, mens vi blev kørt til **Mary Chapman School for the Deaf Children**, hvor vi fik en rundvisning i bygningerne, som bar præg af hårdt slid og beskedne ressourcer for vedligeholdelse. De tilstedeværende børn virkede glade og interesserede, men mange børn var væk pga. helligdagene omkring nytåret. Døveskolen lå i ambassadekvarteret, og der var nogle flotte repræsentative ejendomme i området. Vi fortsatte mod frokost på en lokal restaurant, hvor vi stiftede bekendtskab med Myanmar cooking, som typisk bestod af en slags snacks efterfulgt af suppe, og ris med diverse tilbehør i form af fisk, grøntsager, kylling og svine- eller oksekød i diverse tilberedninger. Desserten var typisk frugt, og ofte var der kaffe som afslutning. Efter frokosten checkede vi ind på **Summit Park Hotel**, der var julepyntet med blå lysguirlander, juletræ i forhallen og et krybbespilsoptin på græsplænen udenfor. Nu fik vi lejlighed til et kort hvil og en dusch, inden vi skulle mødes for at drage op til byens – og landets - største seværdighed – Swedagon Pagoden.

Swedagon Paya er arkæologisk set formodentlig at henføre til Mon-folket i tiden mellem det 6. og 10. århundrede. I folkemunde omtales den som 2500 år gammel og indeholdende 8 af Buddhas hår. Der er naturligvis mange legender knyttet til pagoden f.eks. at 2 købmændsbrødre assisteret af *Nats* (ånder) bragte Buddhas hår til området. Den nuværende pagode stammer fra 1769, idet den foregående blev ødelagt af et jordskælv året før. Nogle burmesiske konger og dronninger har bidraget til pagoden med guld svarende til deres egen vægt eller mere. Englænderne besatte pagodeområdet i 1824 – 1826 og igen fra 1852 til 1927. Pagoden er 98 meter høj og opført på et eleveret område. Der er indgang fra hver side, og på 2 af siderne kan

man komme op med elevator. Sko og sokker skal af !!! Pagoder er oftest kvadratiske nederst, og går derefter via en oktagon over i en cirkulær form, hvorover den er halvkugle- eller klokke-formet. Der kan være forskellig udsmykning og øverst er en **Hti** – en paraplyformet opsats med diamanter og ædelstene. På Swedagon Pagoden er der 1100 diamanter (278 karat) og 1383 andre ædelsten i Hti's basis og helt i toppen er der 4351 diamanter (1800 karat) og den største af diamanterne er på 76 karat. På pagodepladsen voksede et gammelt banyantræ, som var en aflægger af det træ, som Buddha sad og mediterede under i Nordindien. Og rundt om den massive guldbelagte hovedpagode var der mængder af mindre pagoder, stupaer, tempelbygninger, figurer af Buddha'er og nats. Der var også templer for de 8 planettegn, og mange burmesere søger til disse templer afhængig af deres fødedag, og her tilbedes og ofres frugt eller blomster og figuren overhældes med vand et bestemt antal gange. Pagoden er valfartspunkt for buddhister, og her sydede af liv og aktivitet. De fleste bad individuelt, men nogle sad i større grupper – buddhismen har intet præsteskab, der leder bønnen. Nogle søgte at samle god karma ved at deltage i rengøring af pagodeområdet. Nogle få tiggere var også aktive på pagodepladsen. Og under vort ophold ved pagoden gik solen ned. Mange af Buddha-figurene var forsynet med strålende elektroniske glorier, der blinkede i Las Vegas-style. Swedagon lå i gangafstand fra vort hotel, og nogle valgte at promenerer tilbage til hotellet, som lå lige overfor Folkets Park – mange havde fra værelset udsigt til den gyldne Swedagon, der strålede i fuld oplysning hele natten. Vi spiste buffet-dinner på hotellet.

Efter vort besøg på Swedagon Pagoden forstod vi, at 90 % af burmeserne er **theravada-buddhister**. Nogle centrale aspekter af buddhismen er trosbekendelsen, som siger, at "Jeg tror på Buddha, på Dharma (læren) og Sangkha (munkesystemet)". Tilværelsen opfattes som evig lidelse, et evigt tilbagevendende liv (samsara), som gennem god karma skal føre til nirvana (det endelige intethed). De fire ædle sandheder siger at, 1: Tilværelsen er lidelse (Dukkha). 2. Lidelsen skyldes begær og livslyst (Samudaya). 3. Lidelsen kan forsvinde (Nirodha). 4. Lidelsen kan forsvinde gennem at følge den 8-foldige vej (Magga), dvs. den rette forståelse, den rette levevis, den rette koncentration, etc.

Vi havde også lært lidt om **landets historie**, hvor Bagan-kongedømmer havde en storhedstid omkring 1000 – 1300, hvorefter der var kinesisk (mongolsk) invasion. Derefter havde man en slags middelalder med politisk ustabilitet. I det 18. århundrede havde man burmanere centralt omgivet af bjergstammer og Mon-folket sydpå, og der var konstante stridigheder. Bagan-kongerne havde vanen, at henrette alle potentielle konkurrenter til tronen hurtigst muligt. Englænderne koloniserede noget af kystlandet i 1824, tog lidt mere i 1852 og resten i 1885. En oprørsbevægelse

ønskede et frit Burma, og søgte at opnå dette med japanernes hjælp under 2. verdenskrig, men måtte senere alliere sig med englænderne igen for at få japanerne smidt ud. Uafhængigheden blev opnået 4. januar 1948. Landet består nu af den centrale del befolket af burmanere og opdelt i 7 divisioner. Heromkring er 7 stater befolket af minoritetsfolk: Chin, Shan, Rakhaing, Kachin, Karen, Mon og Kayah. Efter Mao's magtovertagelse i Kina i 1949 flygtede en del af Chiang Kai-Shek's tropper over grænsen og ind i Burma, og gav anledning til uro. Militæret tog magten i 1962, og en overgang forsøgte man at følge en "burmesisk socialisme", men i 1990'erne gik man over til en markedsorienteret økonomi. Der er over 100 minoritetsfolk i Myanmar. Der er en høj inflation, og tidvis ugyldigforklares pengesedler af høje valører.

Derfor ønsker befolkning amerikanske \$, hvilket desværre er forbudt, men alligevel ganske udbredt. Den officielle kurs er 6 chat for 1 \$, men den reelle kurs er 950 chat for 1 \$. Månedslønnen for en fabriksarbejder kunne være omkring 80 \$, og mange burmesere tjener kun 2 - 3 dollar om dagen.

Den følgende dag startede vi med et besøg i **Bogyoke Aung San markedet** (Scott Market), hvor vi havde en times tid; formålet var at se på muligheder for at anskaffe den traditionelle burmesiske klædedragt longyi. Herefter fortsatte vi til **Sule Pagoden**, der ligger centralt i det gamle koloniale område. Den bruges som udgangspunkt for kilometer-opmålinger i Myanmar. Den var cirkelrund og omgivet af noget der lignede boder. Nogle børn udklædt til munke forsøgte med lidt tiggeri. Der var flotte tavler med burmesisk skrift, der opremsede, hvem der havde doneret hvor meget

til bespisning af munkene. Der var også en linebane med et lille skib, som kunne transportere blauguld symbolsk op til den gyldne pagode. I området omkring pagoden var gamle **koloniale pragtbygninger**, men mange var i dårlig stand. Vi gik gennem området og måtte vænne os til venstretrafikken. Vi styrede mod det fornemme **Strand Hotel**, hvor vi holdt toiletstop. I **Postoffice** købte vi frimærker – det kostede kun 5 cent at sende et postkort til Europa. Langs gaderne var der masser af handlende – vi fik bl.a. demonstreret, hvordan betelnød sælges. Der var også små gaderestauranter, men vi spiste frokost på overetagen i en nydelig restaurant.

Efter frokost besøgte vi **Botataung Paya**, som betyder pagoden for de 1000 militære ledere, der eskorterede Buddhas relikvier fra Nordindien til Burma. Pagoden blev helt ødelagt af en bombe under 2. verdenskrig, men blev derefter genopbygget. Og denne pagode kan man komme ind i og gå gennem en slags labyrint med spejlende vægge lavet af små stykker glas. De troende forsøger at stikke pengesedler ind bag glasafskærmningerne og en munk sad i en niche i tyst meditation, og kun minimale fingerbevægelser med en perlekrans afslørede, at det ikke var en dukke. Udenfor var der damme med skildpadder, og man kunne købe foder til dem, og dermed forbedre sin karma. Karin købte et par offerfisk, og den ene bed hende i fingeren. Man kunne også mod betaling slippe småfugle fri fra fangenskab i et bur, og dermed skaffe sig lidt god karma. Vi besøgte også **Chaukhtatgyi Paya** – en stor liggende Buddha med et nydeligt hvidt hoved og 108 ædle tegn under fodsålerne. Også her var et spirithouse, der husede figurer af nats. Og så var der afgang til hotellet for lidt hvile og evt. et besøg i poolen, inden vi kl. 19.30 skulle af sted for at fejre nytårsaften.

Lægeforeningens Formand Yves Sales. Foto: Karin Christiansen

Nytårsaften blev indledt med et gruppebillede på hotellets trappe. Nytårsaften er ikke nogen særlig højtid i Myanmar, hvor man i stedet fejrer Buddhas fødselsdag i april. Men byens fornemste restaurant **”Le Planteur”** havde dækket fint

op til os i haven. Vi sad ved et flot firkantet bord og omkring os gik ænder og gæs, der holdt til ved en lille sø. I træerne var lysguirlander, betjeningen var høflig. Ved hver kuvert lå et menukort, som afslørede, at vi skulle have følgende schweiziske-franske **menu**:

Tartar of Fresh and Smoked Salmon with Spooned Salmon Caviar
Tartare de Saumon Fumé et Frais au Caviar
Or
Truffled Foie Gras Terrine warmly Toaste Brioche
Foie Gras Truffé et Brioche Toastée

Broiled Lobster Tail in Delicate Liquorice-flavoured Broth
Langouste Rôtie à la Réglisse

Prime Lamb Fillet with Tomato and Zucchini Tartlet
Filet d'Agneau et Tian de Courgettes

Prime Cheeses Selection Flower and Nuts Salad
Sélection de Fromages et Salad de Fleurs

Champagne Zabaglione
Sabayon au Champagne

New Year's Eve Chocolate Fondant with White Chocolate Cappuccino
Fondant au Chocolat de Nouvel An

Og **vinforslagene** var følgende:

Champagne Prince Laurent, Brut, Reims, France (14 US \$ by glass)

Sancerre 2005 "La Chenaye", Loire Valle, France (44 US \$ by bottle)

Margaux Château Tayac 2007, Bordeaux, France (65 US \$ by bottle)

Der var et begrænset antal andre gæster i restauranten, og det lod sig gøre at dæmpe musikken, når der skulle holdes lidt tale, men det var svært at råbe hele bordet op. Peter talte med en af restaurantens øvrige gæster – han var australler og

havde en fabrik i Myanmar, hvor 4-700 arbejdere syede pyjamas'er til det australske marked for en månedsløn på 80 \$ + kost. **Gert og Lissy fejrede 40 års bryllupsdag** og fik vore hilsener og et par flotte butterflyes og et par Playboy-kaninører til Lissy. **Ives Sales overtog formandskabet i lægeforeningen**, og han fik en blinkende butterfly og et ønske om, at han dermed kunne rage op som et fyrtårn. Han fik også et forslag til en medlemssang for Lægeforeningen. Og Annette fik et strømpebånd med injektionssprøjte som tak for mange gode oplevelser sammen. Og så sang vi pensionistsangen som fællessang på melodien "Flichorna i Småland". Og på CD havde vi medbragt et lystigt potpourri med bl.a. "Sikke fest vi har haft her i nat", "Mandalay", "Flickorna i Småland", "Vær Velkommen Herrens År", "Auld Lang

Syne", "Kys mig Conni" og flere andre. Martin forsøgte sig som amatørtryllekunstner ved bordet.

Ved midnat fik vi ”Champagne by the glas” og ønskede hinanden **Godt Nytår**, og sang ”Sku’ gammelt venskab rent forgå”. Der var ingen fyrværkeri bortset fra et par små bordbomber. Efter betaling af de individuelle regninger var vi hjemme på hotellet ved 1-tiden. Ingen deltog herefter i den fest, som foregik på hotellets tagterrasse.

Oprindelig havde det været planen, at vi skulle med det tidlige morgenfly kl. 7 fra Yangon, men pga. nytårsaftensarrangementet havde vi ændret det til middagsflyet. Derfor kunne vi ikke nå besøget Pindaya-grotterne, som vi havde i vort program. Vor bagage blev transporteret fra hotellet, checket ind og transporteret til næste hotel af tjenstvillige hænder. I lufthavnen i **Heho** blev vi modtaget af vor lokale guide **Mrs. Nang Mar Lee**, som var fra PaOh stammen (Shan). Vi var nu i højlandet, og et par timer i bus førte os til Nyaungshwe, der ligger ved Inle-søens nordlige ende. Her skulle vi over i **7 langbåde med 4-5 personer i hver båd**. En halv times sejlads over den fredelige sø bragte os til en **weaving village** (In Paw Khnone) i Thaug Tho. Kvinderne spandt og vævede de flotteste stoffer, og man lavede brugsgenstande af bambusfibre. Jeg købte en hat fremstillet af bambus. Vi fik også en dejlig frokost på en terrasse på en stylterrestaurant, hvor der var et væksthuse med orkidéer.

Efter frokost gik en af vore både på grund – for meget god mad? – og Yves sprang beredvilligt i vandet og hjalp med at få båden fri af grunden. Søen er berømt for de flydende øer, der fabrikeres af plantemateriale, som færges ud og forankres med lange bambuspinde. Her dyrkes masser af grøntsager. Befolkning fisker fra små kanoer, hvor de kan stå på et ben, padle med det andet ben og samtidig passe fiskereds-kaberne med hænderne. Vi boede i **Golden Island Cottages** – et dejligt stemningsfuldt bambushotel på stylter i vandet – men der var koldt om natten – vi fandt en varmepude i sengen under dynen og myggenet. Hotelpersonalet modtog os med velkomstdrinks og musik på trommer og bækkener. Vi spiste middag i hotellets restaurant begge dage, og 2. dag var der optræden af landsbyens ungdom.

Peter og Karin blev mavesyge, og måtte afstå fra at sejle med ud den følgende dag, hvor vi startede med 45 minutters sejlads for at besøge det lokale marked – vi gik først gennem en idyllisk bambusskov med oksekærrer og folk på vej til og fra markedet. Det er et **5-dages roterende marked**, der flytter fra sted til sted. Her var almindelige markedsvarer, frisør, apotek (pænt udvalg i både traditionel og vestlig medicin), restauranter, hasardspil (fotografering forbudt) og mange souvenirartikler for turister. Derefter gjorde vi stop ved forskellige landsbyer, der hver havde deres produktion - i Nam Pan var der **cigarfremstilling og boat building** – de var gode til at save træstammer. En anden landsby levede af **grovsmedearbejde**, og vi så arbejde efter gamle principper, hvor en gammel mand passede blæsebælgen, mens 3 smede hamrede i takt på det rødglødende jern. Derefter stoppede vi ved en **landsby med sølvmede og et par long neck kvinder**.

Frokost fik vi på en udendørs restaurant ved **Phaung Daw pagoden** – berømt for sine 5 Buddha Image. Disse gamle statuer blev fundet i en grotte i 1359, og er nu så tykt dækket af guld, at man ikke kan se hvad de forestiller – måske er de 3 Buddha-figurer og de 2 Nats. Der er en populær årlig ceremoni, hvor den flotte gyldne båd tages i brug og de 4 af statuerne transporteres rundt, og får lov at overnatte en nat i hver landsby. Vi inviterede os selv ind i et **privat hjem** i landsbyen: af med skoene og op ad trappen i styltehuset, som havde 2 rum: i et værelse sov husets 7 beboere, tøj opbevarede, og damerne kunne sminke sig (en bestemt trærod opløses ved at gnide den med vand og resultatet smøres som en gul pasta på kinderne: thanakha). I husets andet rum var

der TV, men i øvrigt ingen møbler. Der var elektricitet og en kogeplade, men også en bålplads i køkkenet. Husets frue var skolelærer, og som tak for rundvisningen gav jeg hende 5 \$, hvorefter hun forærede mig en konisk risbondehat.

Ved pagoden mødte vi Mogens Lykketoft og Mette Holm, der var på tur med 10 mennesker. (Deres tur kostede mange tusind kroner mere end vor tur – og det samme gjaldt for en tur som Herbert Pundik skulle lede på et senere tidspunkt i år). På vej tilbage mod hotellet stoppede vi ved **Nga Phe Kyaung** trætemplet på stylter med Buddha figurer over 100 år

gamle. Her har de også katte, der kan hoppe gennem tøndebånd. Nogle af rejsedeltagerne var med på en aftenstadsretur til landsbyen bag hotellet, og her fandt de ud af, at man kunne købe en flaske Myanmar Rhum for 2 \$. Solnedgangen over søen blev beundret og fotograferet. Den følgende morgen sejlede vi til **Nyaungshwe**, som er byen ved Inle-søens nordende. 1 km nord for byen stoppede vi ved **Shwe Yaungshwe Kyaung** klostret – en unik rødlig trækonstruktion fra det 18. eller 19. århundrede – her så vi de unge munke i gang med deres morgenbad. Senere besøgte vi et sted, hvor de fremstillede parasoller af hjemmelavet papir af plantefibre og bambus. Og så var vi tilbage ved Heho flyveplads, hvor vi skulle med Yangon Airways's propelfly til Mandalay. Der var unummererede pladser i flyet.

I Mandalay Airport blev vi modtaget af vor lokale guide: Mrs. **Daw Mi Mi Latt**, en 60-årig universitetsuddannet botaniker, der havde studeret i 1½ år i Tyskland. **Mandalay** er et center for buddhisme og kunsthåndværk, og byen har også nogle meget kendte pagoder. Vi startede med frokost på en lokal restaurant - "A little bit of Mandalay" – og fortsatte med et besøg i **Shwenandaw Kyaung - Golden Palace Klostret**, som er unik i sin traditionelle trækonstruktion. Det var oprindeligt opført indenfor det kongelige palads mure, og Kong Mindon døde i bygningen. Hans søn – kong Thibaw - beordrede derefter bygningen skilt ad og genopført udenfor paladsets mure. Her blev det i en årrække anvendt som kloster. Her kunne vi se mange smukke træskærerudsmykninger. Man bør læse "Glaspaladset" af Amitav Ghosh og "At redde fisk fra at drukne" af Amy Tan.

Vi fortsatte til **Kuthodaw Pagoden** med verdens største marmorbog – 729 små pagoder, som hver huser en af de marmortavler, hvor tilsammen hele Tripitaka (buddhisternes bibel) er indgraveret. Solnedgangen over byen og Irrawaddy-floden oplevede vi fra **Mandalay Hill** (1700 trin), men vi kom derop på ladet i nogle pick-up-varebiler. Ud over Mandalay by så vi det store kvadratiske paladsområde med en 8 meter høj mur, der er 2 km lang på hver side. Voldgraven udenfor er 70 meter bred. Men alt indenfor paladsområdet er borte som følge af krigshandlinger. Fra Mandalay Hill kunne vi også se ud over en golfbane, et fængsel og Myanmar's Universitet for Traditionel Medicin. Vi boede på Mandalay City Hotel.

Den følgende dag så vi først **Shwe In Bin** Klostret – et stort elegant kloster opført i træ af 2 rige kinesiske jadekøbmænd i 1895. Herefter var vi i **Mahamuni** Pagoden – kun mænd kunne komme helt op omkring den centrale Buddha-figur, hvor man havde travlt med at påføre bladguld, der nu ligger i et 15 cm tykt lag. Figuren er meget hellig, og hver morgen vaskes den og får børstet tænder – dette videotransmitteres til skærme udenfor, hvor tilbedelsen også foregår. På pagodeområdet var også en bygning med nogle bronzefigurer, der stammede fra Angkor Wat i Cambodja. De var blevet hjemført som krigsbytte af thailændere i 1431. Kong Bayinnaung stjal dem fra Ayuthaya i 1564 og bragte dem til Bago, hvorfra de i 1663 igen blev krigsbytte. Ifølge folketroen kan man få lindring for kropslige plager ved at gnide på de tilsvarende anatomiske områder på figurerne.

Kl. 10.30 kom vi til **Mahagandhayon Kyaung** – et kloster med over 1000 munke. Og vi kunne overvære deres andet og sidste daglige måltid – i en lang række kom de og modtog ris, som flinke damer delte ud til dem – munkene tigger ikke, men givne opnår god karma ved at give munkene mad. Så godt som alle mænd i Myanmar er munke i et varierende tidsrum fra uger til flere år. Tiden bruges til studier og ret levevis – man spiser et måltid ved 4-tiden og et måltid inden kl. 12. Der er en del regler som skal overholdes – nogenlunde som De 10 Bud. Hvad en munk må besidde: 3 munkedragter, en tiggerskål, et stofbælte, en nål og tråd, et vandfilter og en barberkniv til hovedet. Oftest har munkene dog lidt flere personlige ejendele.

Gennem historien har kongerne i Mandalay-området skiftet residensstad efter astrologernes råd, og vi besøgte de tidligere kongebyer Amarapura, Inwa og Sagaing. En kort rejse med båd bragte os til den tidligere kongelige hovedstad **Inwa**, hvor vi blev transporteret rundt i hestetrukne vogne og så de lokale seværdigheder bl.a. resterne af tidligere paladsbygninger, det lokale skæve vagttårn og Bagaya Klostret, der var opført i træ på massive teakstammer, og nu bl.a. blev brugt til skole. Souvenirsælgerne fulgte os rundt i området. Vi spiste frokost på en dejlig udendørs restaurant i

Inwa. Efter frokost kørte vi til **Sagaing Hill**, som er et refugium for buddhister. Her skulle vi også op med pick-ups. Der var mange gyldne pagoder på bakketoppene i landskabet, og udsigt over mod Mandalay. Ved solnedgang vendte vi tilbage til Mandalay med et stop ved en 200 år gammel 1,2 km lang teaktræsbro ved navn **U Bein's Bridge**. Den var et yndet udflugtsmål for lokalbefolkningen, og det var stemningsfuldt at opleve solnedgangen herfra. Vi spiste middag på restaurant "Green Elephant" i Mandalay, og gik tidligt til ro, da vi skulle af sted næste morgen kl. 6.

Vi oplevede på hotellet et par af de hyppige black-outs, hvor strømmen svigter, men generatorer sørger for, at det ikke går hårdt ud over dem, som har råd til at bo på gode hoteller. Vi fik ikke vore morgenmadpakker med, da de ville have 3 dollar for dem – fordi vi spiste hotellets morgenmad. Inden solen stod op gik vi ombord i vort skib, hvor vi kunne bese både kahytter, køkkenfaciliteter og maskinrum. **Sejlturen mellem Mandalay og Bagan** tager normalt 8 – 9 timer, men vores tog 13½ timer. Vi fik frokost ombord, men ølforsyningen slap hurtigt op. Vi kunne slappe af i liggestole, og der var 10 tæpper til rådighed. Nogle brugte også dagen til studier af det medbragte materiale om burmesiske sundhedsforhold og kultur. Landskabet var ganske ensformigt og fladt, og der var ikke mulighed for at komme i land. Vandstanden var lav, og vi grundstødte et par gange. Specielt efter mørkets frembrud var det lidt ubehageligt at færdes på den totalt uoplyste flod, og sømændene måtte hele tiden måle vanddybden med en målepind. Om eftermiddagen fik vi serveret en Rhum sour, og Karin fik købt besætningens eneste overskydende flaske rom og kaptajnens private whiskyflaske, så hun kunne byde lidt rundt. Vor søde guide var med på turen.

Vi gik i land på stejle skrænter blandt grise og interesserede børn. Flink bærere bragte vore kufferter iland og fik deres forventede drikkepenge. Og så kørte vi med bus til et dejligt hotel ved muren til Bagan Old City. Hotellet hed Tharabar Gate, og vi fik velkomstdrink og en god buffetmiddag ved den oplyste pool efter ankomsten. Vi fik meget store og flotte værelser. Vor lokale guide hed **Mr. Aung Aw Oo (kaldet Zaw)**, og han var en flink ung mand. Næste dag tog han os med på sightseeing til nogle få udvalgte af Bagan's 2200 pagoder. Vi startede med **Shwe San Daw pagoden**, som blev opført i 1057. Vi kunne kravle op på pagodens 5. niveau ad nogle stejle trapper, og her var en fin udsigt over området. Vi

fortsatte til **Swe Zi Gone** pagoden, som også er over 1000 år gammel og er bygget som opbevaring for en af Buddha's tænder. I pagoden står 4 4-meter høje bronze-Buddha-figurer fra 1102. På området er der også en bygning med 37 nats, som officielt blev anerkendt af Bamar-monarkiet. Originalerne fra det 12. århundrede forsvandt ud af landet i hænderne på en samler og befinder sig vist nok i Italien.

Næste mål for os var **Ananda Patho**, som er et af de største og bedst bevarede Bagan-templer. Det er fra omkring 1105, og blev skadet i jordskælvet i 1975, men er nu genrejst. Her så vi 4 9,5 m høje gyldne opretstående figurer af Buddha, som har nået Nirvana. Kun 2 af figurerne var de oprindelige. Til sidst besøgte vi **Gubyaukgyi**, der var kendt for murmalerier fra det 13. århundrede – mange var fjernet af en tysk samler i 1899. Vi spiste frokost på en hyggelig restaurant, hvor vi fik Myanmar Food. Og så blev vi inviteret til at deltage i en lille **træplantningsceremoni**. Så var det tid at vende tilbage til hotellet og checke ud. Nogle nåede en tur i swimmingpoolen, mens andre besøgte de mange boder udenfor hotellet. På vej til lufthavnen besøgte vi en **lakfabrik**, og så hvorledes man forarbejdede bambus til smukt kunsthåndværk. Vi fløj med Bagan Air i en jet med free seating til Yangon. Og kom tilbage til Summit Park hotel, hvor der var fælles middag på terrassen.

Tidligt næste morgen kørte vi til Yangon International Airport, betalte vor lufthavnsafgift på 10 \$ i rene, pæne sedler uden blækmærker o.lign. på, og kom med Silk Air til **Singapore**. Vi havde et stop-over arrangement med transfer til Hotel Re på Pearl Hill; det var outreret i design og farver og lå nær ved Chinatown. Helle og Christina og Sales organiserede en fin **farvelmiddag på restaurant La Villa**. Vi kom derhen med hotellets minibusser; der var lys i haven, hyggelig stemning, og vi fik italiensk mad med puder og entrecote. De fleste gik hjem til hotellet.

Sidste dag på denne ferie var lang: en stor gruppe gik til Singapore River, deltog i flodtur på Singapore River med Bum Boat, så vartegnet Singaporeløven (halvt fisk, halvt løve). På turen så vi også Fullerton hotel, Museet for Asian Civilisation, koncerthuset som ligner en duriamfrugt. Vi gik videre til Raffles, og fik øl og Singapore Sling i Long Bar. Nogle tog til den dejlige botanisk have og spiste frokost og var et smut i National Orchid Garden. Nogle var på shopping, og alle beundrede det intensive byggeri af højhuse. Michael og Annette besøgte Singapore Bymuseum, og fik bl.a. at vide, at et træ koster over 30.000 Singapore dollars, hvis man medregner værdien af grunden, som det optager. Rygerne erfarede, at det er svært at være ryger i Singapore. Elvis fyldte 75 år. Så var det tid til et hvil på hotelværelset

inden udcheckning kl. 18. Bussen til flyvepladsen gik kl. 22, og flyet afgik kl. 01.15.

Vi fløj hjem med en 2 motorers Boeing 777-200 med ca. 300 pladser, og den var helt udsolgt. I 11 km højde var der minus 65 grader udenfor. Med 800 km i timen tog det 11 timer ud og 13 timer hjem. Der er 6193 miles (10.000 km) mellem Singapore og København. Kort efter afgang besvimede en fra vores gruppe, og der blev observeret kramper. Vi opfattede det som træthed og dehydrering, og gav 1½ liter væske intravenøst. Så var han stabil, men kom alligevel med ambulance til Rigshospitalet, hvor han blev undersøgt, og alt var OK. Flyets førstehjælpsudstyr var fornuftigt, og der var diverse medikamenter til akutte situationer og udstyr til endotracheal

intubering. De havde også en elektrisk ”hjertestarter”. Jeg skrev en rapport til selskabets flylæge. Jeg købte George Orwell’s ”Burma Days” og en brugt munketiggerskål, og Karin købte orkideer med hjem, og ved ankomsten til København var der sne og kulde. Desværre fik vi ikke sagt farvel til alle, da nogle skulle videre i transit.

Deltagernes helbred på denne tur var generelt godt. En mistede stemmen en dag, to måtte afstå fra dagsprogrammet en dag ved Inlesøen pga. mavesyge, nogle flere havde beskedne mavesymptomer, ingen fulgte opfordringen til at informere rejselederen om evt. medicinske problemer. Over 1/3 af deltagerne tog ingen malariaprophylakse, og resten tog malarone eller doxyklin. Vi blev dagligt i bussen forsynet med gratis vand på flaske, og vi blev flere gange budt på gratis drinks f.eks. velkomstdrinks. Vi fik også nogle steder gratis gaver som små punge med pengesedler, pynteugler, piv-i-røv-fugl, ølbrikker fra Myanmar Beer og indkøbsposer.

Stemningen i gruppen var god, og der var ikke tegn til dannelse af undergrupperinger. Jørgen fortalte om de burmesere, der opholder sig på Bornholm – nogle eksempler på hvor hårdt det er at være flygtning. Vi så ikke meget til politiske spændinger i Myanmar, men der så ud til at være mange politifolk, og vi måtte ikke fotografere ved lufthavne o. lign. Vort rejseprogram var ganske omfattende og intensivt, og fordi kulturen, religionen og sproget er så fremmedartet, kunne det godt knibe med at hænge med på alle oplevelserne og informationerne fra lokalguiderne. Men så er det jo godt, at man kan forsøge at samle op på det efter hjemkomsten. Myanmar var i øvrigt en guldgrube for fotografer, og mange fik taget flere tusind billeder. Der kommer nok nogle gode DVD-film og billedspil ud af det. Det kunne være spændende at planlægge en rejse fra Kina’s sydlige Yunnan-provins ad den gamle Burma Road og ind i det nordøstlige Burma. Her siger man, at trafikken går ad den røde, grønne og hvide vej – rubiner, jade og heroin.

Markedet ved Inle-søen. Foto: Jørgen Lock-Andersen

På vej til 5-dages marked ved Inle-søen. Foto: Jørgen Lock-Andersen

Frau markedet ved Inle-søen. Foto: Jørgen Lock-Andersen

Hovedbeklædningen viser stammetilhørsforhold. Foto: Jørgen Lock-Andersen

Spirithouse. Foto: Jørgen Lock-Andersen.

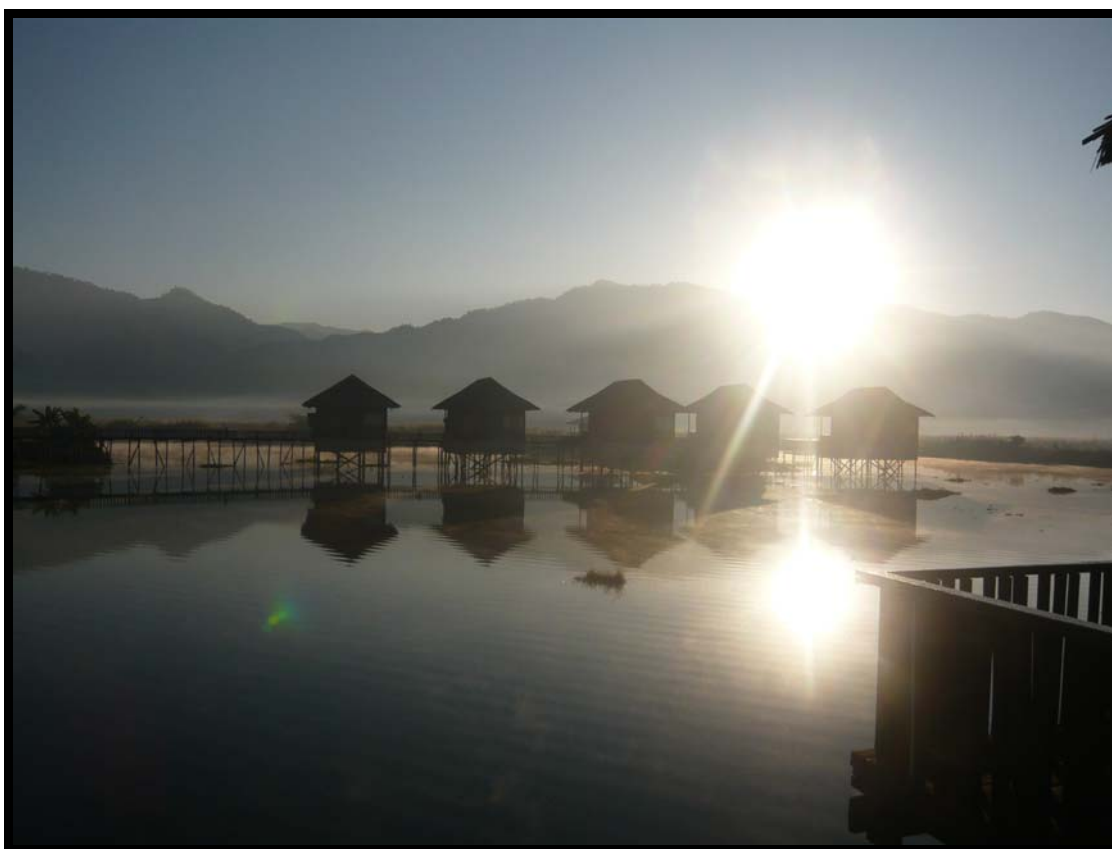

Ved Inle-søen padler man med det ene ben. Foto: Jørgen Lock-Andersen

Underholdning på Golden Island Cottages. Foto: Karin Christiansen

Morgenstemning ved Inle-søen. Foto: Karin Christiansen

Inle-søen. Foto: Karin Christiansen

Golden Island Cottages. Foto: Karin Christiansen

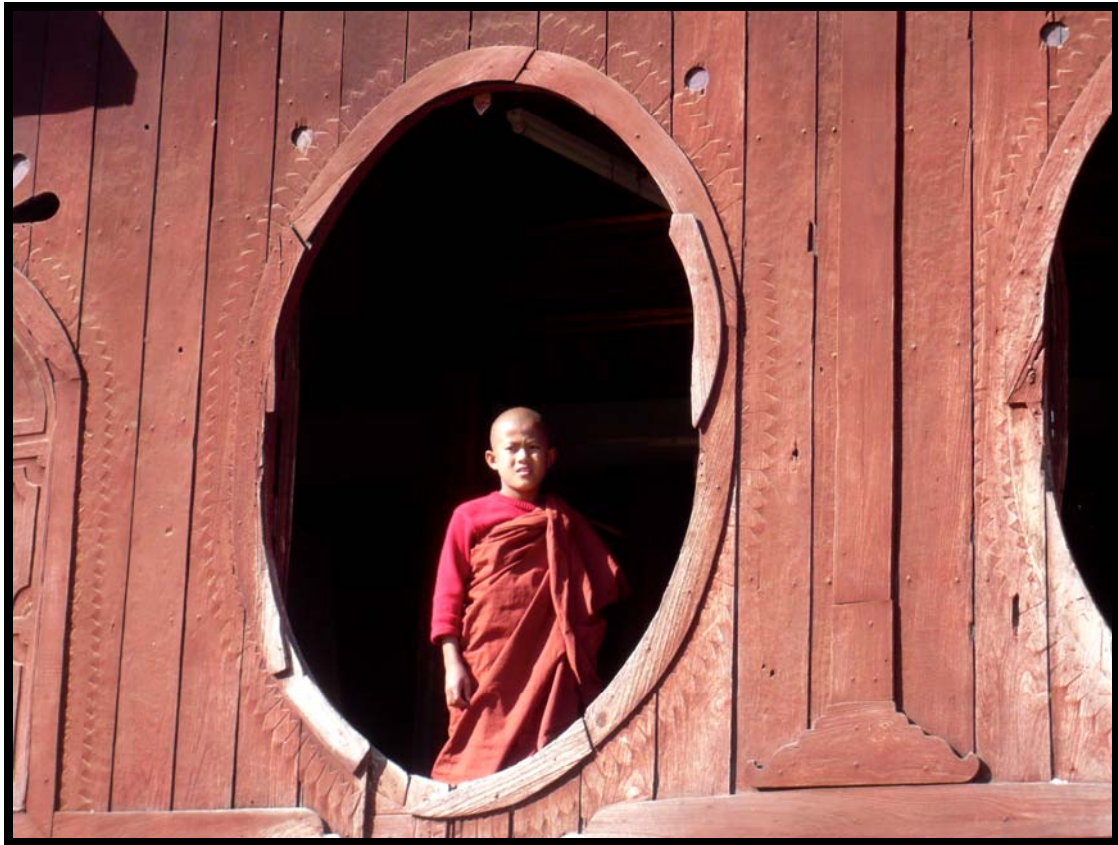

Solnedgang ved Inle-søen. Foto: Karin Christiansen

Morgenvask ved Shwe Yaunghe Kyaung klostret nord for Inle-søen. Foto: Karin Christiansen

Shwe Yaunghe Kyaung. Foto: Karin Christiansen

Kuthodaw Pagoden med verdens største bog. Mandalay. Foto: Karin Christiansen

Nytårsrejse til Myanmar

29. december 2009 – 9. januar 2010

Rejs med til Østen på vor Nytårsrejse og oplev spændende fremmede kulturer.

Vi besøger Myanmar – der tidligere hed Burma – og er nu i et isoleret samfund, hvortil fremskridtet endnu ikke er nået. Levestandarden er lav, og de politiske forhold er problematiske. Men der er meget smuk natur, en lang og spændende historie, mange buddhistiske religiøse templer, et vidunderligt klima, en venlig og smilende befolkning og levevilkår, som er meget fremmede for os.

Vi besøger også Singapore og ser et land med næsten ligeså mange indbyggere som Danmark, der bor på et areal svarende til Bornholm. Her er et højmoderne samfund med høj levestandard, hvor man får bøde, hvis man sviner på gaden og levestandarden er høj.

Vi vil samle en gruppe mennesker, som med overlæge Martin Smedebøl som rejseleder, vil drage af sted for at opleve så meget som muligt – vi fokuserer på områdernes historie, religion, kultur, folkeliv, samfundsstruktur, befolkning, natur, politiske forhold og levevilkår. Vi vil også spise spændende måltider og fejre en festlig Nytårsaften sammen.

Pris: 18.670 kr.

Se programmet på www.smedebol.dk

Program

Dag 1. Tirsdag d. 29. december 2009: København

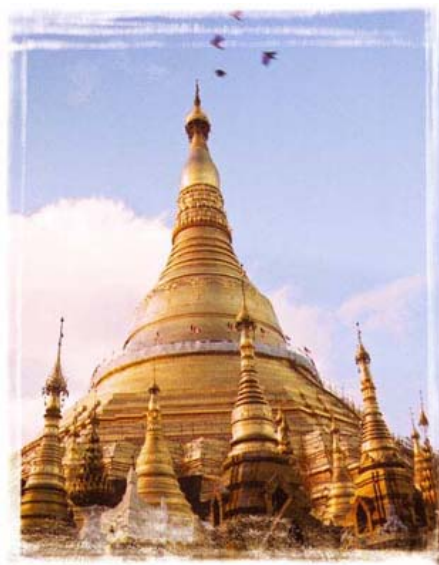
Vi mødes i Kastrup lufthavn i glad forventning om den forestående rejse. Vi siger farvel til sne og kulde, og rejser til et sted med sol og temperaturer på 25 - 30°. Vi skal med Singapore Airlines, som er kendt for god service og høj sikkerhed; SQ 351 afgår kl. 11.20. Der vil være underholdning i form af film undervejs.

Måltider: der serveres 2 måltider under flyrejsen

Dag 2. Onsdag d. 30. december 2009: Singapore - Yangon

Vi ankommer til Singapores moderne lufthavn kl. 06.05, og skal hurtigt videre med Silk Air, som er et datterselskab af Singapore Airlines. MI 512 er planlagt til at afgå kl. 07.55, og vi ankommer til Yangon (Rangoon) kl. 09.20. Efter told- og pasformaliteter bliver vi modtaget af vor lokale engelsktalende guide, som sørger for bustransport til Summit Park View Hotel (3 *). Efter et hvil og en dusch er vi friske til at besøge et af verdens mest spektakulære monumenter – den guldbelagte Swedagon Pagode.

Måltider: aftensmad er inkluderet.

Dag 3. Torsdag d. 31. december 2009: Yangon

I dag skal vi på sightseeing i byens koloniale center og besøge Botataung Pagoden ved flodbreden og den 2000 år gamle Sule Pagode.

Yangon har over 3 millioner indbyggere, men kun

ganske få høje huse. Vi ser også den berømte liggende Buddha ved Chauk Htat Gyi. Der bliver også tid til at besøge et stort lokalt marked. Vi spiser frokost på en lokal restaurant. Om aftenen skal vi til Nytårs Gala Dinner på den elegante restaurant Le Planteur, hvor vi ser frem mod en festlig indgang i det nye år. Vi har de sidste 5 år holdt Nytårsaften under fremmede himmelstrøg (3 gange i Kina, derefter i Indien og sidste år på Cuba), og det har altid været mindeværdigt for rejsedeltagerne.

Måltider: morgenmad, frokost og festmiddag om aftenen er inkluderet.

Dag 4. Fredag d. 1. januar 2010: Yangon – Hemo – Pindaya – Inle Lake

Efter morgenmaden skal vi med bus til lufthavnen, hvor vi skal med indenrigsfly til Hebo. Nu skal vi se lidt af landdistrikterne, idet vi skal med bus til Pindaya. Afstanden er 59 km, og det beregnes af tage 2 timer at køre dertil. Vi stopper ved nogle kendte grotter, hvor pilgrimme gennem årene har placeret en stor mængde Buddha-figurer. Der bliver også mulighed for at se, hvordan de lokale parasoller fremstilles. Og her spiser vi lunch. Efter frokost kører vi yderligere et par timer i bussen, inden vi ved Nyaung Shwe med båd transporteres til vort hotel, som står på stylder i søen.

Måltider: morgenmad, lunch og middag er inkluderet.

Dag 5. Lørdag d. 2- januar 2010: Inle Lake

Denne dag er planlagt bådudflugter på søen, hvor vi oplever den smukke natur, flydende haver, lokale landsbyer og fremmedartede fiskemetoder. Ved søen bor omkring 80.000 medlemmer af Intha-folket, som er en af Burmas mange etniske minoriteter – der er beskrevet 111 sprogrupper i Myanmar. Området er kendt for intensiv grønsagsproduktion på de

flydende øer, og der dyrkes bl.a. kaffe, sukkerrør og tobak. Kvinderne ruller de store cigarer. Der bliver også besøg i et par klostre, bl.a. et som er kendt for de af munkene dresserede springende katte. I dagens løb skal vi også se, hvordan kvinderne væver deres lokale stoffer, besøge lokale markeder og se historiske seværdigheder. En dejlig dag med flotte naturoplevelser.

Måltider: morgenmad, frokost og middag er inkluderet.

Dag 6. Søndag d. 3. januar 2010: Inle Lake – Hemo – Mandalay

Efter morgenmaden skal vi med båd og bus til Hemo, hvorfra vi flyver med indenrigsfly til Mandalay. Byen er et center for kunsthåndværk, og byen har også nogle meget kendte

pagoder – på vort program står Mahamuni Pagoden, Shweinbim Klostret, Kuthodaw Pagoden med verdens største marmorbog – 729 små pagoder, som hver huser en af de marmortavler, hvor tilsammen hele Tripitaka (buddhisternes bibel) er indgraveret, Vi ser også Golden Palace Klostret, som er unik i sin traditionelle trækonstruktion.

Solnedgangen over byen

og Irrawaddy-floden oplever vi fra Mandalay Hill (1700 trin). Vi skal bo på Mandalay City Hotel (3 *).

Måltider: morgenmad, frokost og aftensmad er inkluderet.

Dag 7. Mandag d. 4. januar 2010: Mandalay – Amarapura – Ava – Sagaing

15 km udenfor Mandalay skal vi besøge Mahagandayon Klostret, hvor over 1000 munke lever og studerer. Vi ser også Bagaya Klostret. Efter frokost bringer et kort rejse med båd os til den tidligere kongelige hovedstad Inwa, hvor vi transporteres rundt i hestetrukne vogne og ser de lokale seværdigheder bl.a. resterne af tidligere paladsbygninger. Vi kommer også til Sagaing Hill, som er et refugium for buddhister. Ved solnedgang vender vi tilbage til Mandalay over en 200 år gammel teaktræsbro.

Måltider: morgenmad, frokost og aftensmad er inkluderet.

Dag 8. Tirsdag d. 5. januar 2010: Mandalay – Bagan

I dag skal vi sejle på Irrawaddy floden til Bagan. Turen tager 8 – 9 timer, og der serveres frokost undervejs. Sejladsen tilrettelægges efter lokale forhold, så stoppene undervejs varierer. Undervejs kan vi fordybe os i Myanmar's tusindårige historie, i den buddhistiske religion, i landets nyere historie med de velkendte politiske uroligheder. Vi kan også høre om landets etniske minoriteter, om opiumsdyrkning, om de økonomiske forhold og om skikke og traditioner. Bagan er en stor turistseværdighed, hvor over 2000 pagoder og templer er bevaret fra tiden omkring 1100 e. Kr. Templerne befinder sig på et relativt begrænset område på en flad højslette. I Bagan bor vi på Thazin Garden Hotel (3 *).

Måltider: morgenmad, frokost og aftensmad er inkluderet.

Dag 9. Onsdag d. 6. januar 2010: Bagan – Yangon

Dagen er afsat til sightseeing i Bagan – på programmet er Shwezigon Pagoden, som er bygget under Kong Anawahta i det 11. århundrede. Khay Min Ga Templet er enestående for sin flotte

udsigt over byens monumenter. Der bliver også mulighed for shopping af lokale produkter. Efter frokost ser vi Manuha Templet, som er bygget i Mon stil i 1059, og Nanbaya Templet, som var palads for Kong Manuha. Vi skal med aftenflyet til Yangon, hvor vi bor på Summit Park View Hotel (3 *).

Måltider: morgenmad, frokost og aftensmad er inkluderet.

Dag 10. Torsdag d. 7. januar 2010: Yangon – Singapore

Der bliver tid til individuelle aktiviteter, inden vi skal til flyvepladsen, hvor vi skal med Silk Air MI 511 til Singapore. Flyet afgår kl. 10.10. Efter ankomst til Singapore kl. 14.45, og efter pas- og toldkontrol er der bustransport til hotellet. I Singapore er det op til rejsedeltagerne selv at bestemme programmet, men rejselederen vil gerne komme med forslag, og der er nok også kommet gode idéer på det rejsemøde, som vi holder inden afrejsen. Vort ophold i Singapore er et tilbud fra Singapore Airlines, og der indgår nogle gode tilbud – gratis busrundtur i byen og til Sentosa Island, gratis entré til attraktioner på Sentosa Island: Jurong Bird Park, Malay Heritage Centre, National Orchid Garden, Peranakan Museum, Sentosa Island Resort, Singapore River Cruises og Singapore Zoo. Endvidere er der rabattilbud på shopping og måltider

Måltider: morgenmad og frokost er inkluderet

Dag 11. Fredag d. 8. januar 2010: Singapore

En dag med individuelle programmer – mon ikke alle har fundet nogle nye rejsevenner at følges med til dagens oplevelser? Hvad med at nyde en Singapore Gin Sling i det gamle Raffles Hotel eller besøge den smukke botaniske have, som blev grundlagt i 1895. På billedet ses Singapores vartegn – løven som sprøjter vand i Singapore River. Hotelværelset kan beholdes hele dagen. Sent på aftenen er der transfer til Singapore Airport.

Måltider: ingen måltider er inkluderet, men man kan opnå 50% discount på visse måltider på hotellet.

Dag 12. Lørdag d. 9. januar 2010: Singapore – København

Singapore Airlines SQ 352 afgår kl. 01.05, og undervejs kan man se film eller lytte til musik, og forhåbentlig også få nogle timers søvn, mens man i 10 km højde transporteres over det meste af Asien. Flyet lander i Kastrup kl. 07.45. Og så skal vi hjem og fremkalde film, skrive rejseindtryk ned og redigerer DVD. Og forhåbentlig har vi fået nogle gode rejsevenner, som vi kan mødes med senere, og genopleve minderne fra Nytårsrejsen til Burma.

Måltider: der serveres et par måltider under flyrejsen

Myanmar har siden 1962 været ledet af et militærstyre, og der har været kampagner for at hindre handel og turistudveksling med landet. Ikke desto mindre arrangerer adskillige danske – og andre – rejsearrangører rejser til Myanmar, og man kan også besøge landet som individuel rejsende. Sammenlignet med andre lande i Sydøstasien har landet dog et beskedent antal turister, og er altså endnu ikke præget af de forandringer, som store turiststrømme medfører. Landet beskrives som meget sikkert at rejse i for almindelige turister, og befolkninger er meget venlig og interesseret i udlændinge. En del af befolkningen kan tale lidt engelsk. Landets infrastruktur er noget tilbagestående, men fungerer tilfredsstillende i de områder, som vi besøgte.

**En ung pige fra Myanmar har valgt at blive nonne – hvilket bringer familien ære.
Myanmar beskrives som det mest buddhistiske land i Sydøstasien.**

Det anbefales, at tilmelde sig hurtigst muligt – helst inden 1. juni 2009, da vor valgte rejseperiode er højsæson, og luftfartsselskabet derfor kræver tilsagn, om vi vil bruge vore reserverede flysæder.

Vi stiler mod at blive 25 rejsedeltagere.

Ret til ændringer i programmet forbeholdes.

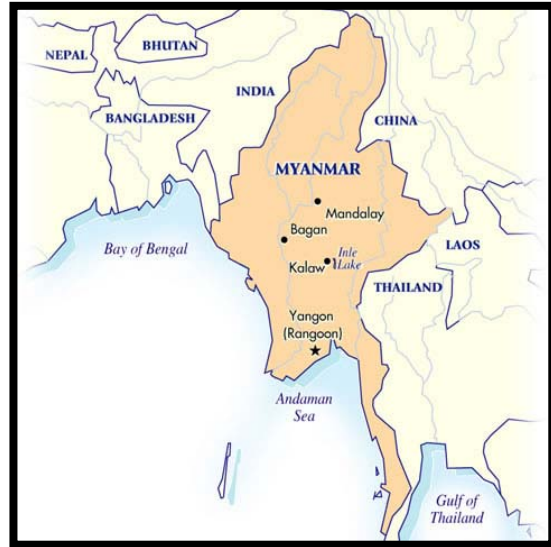
En ung burmesisk munk

**Og husk Gandhi's kloge ord: "Lige meget hvad du gør er det uden betydning –
men det er vigtigt at du gør det alligevel!"**

Pris: 18.670 kr. pr. person i delt dobbeltværelse

Prisen inkluderer:

- flyrejse t/r på økonomiklasse København – Singapore - Yangon
- nuværende kendte lufthavns- og flyafgifter
- delt dobbeltværelse på angivne hoteller eller tilsvarende standard
- måltider som angivet i programmet
- transfers, studie- og sightseeingsprogram som angivet
- indenrigsfly i Myanmar
- lokale engelsktalende guider i Myanmar
- Nytårsaftens-arrangement
- rejsemøde inden afrejsen – herunder litteratur og studiemateriale, så udbyttet af rejsen maksimeres
- drikkepenge til lokalguide og buschauffører
- dansktalende rejseleder – overlæge Martin Smedebøl
- visum til Myanmar
- bidrag til Rejsegarantifonden
- i Singapore er hotelværelset til rådighed hele dagen på dag 11.
- rejselederen har interesse for at lave en videofilm om rejsen – og alle deltagerne vil efter hjemkomsten få en kopi på DVD

Prisen inkluderer ikke:

- evt. ferierejseforsikring (kontakt rejsebureauet CITS Danmark)
- afbestillingsforsikring (kontakt rejsebureauet CITS Danmark)
- drikkepenge til hotelpersonale, etc.
- drikkevarer til måltider
- enkeltværelsestillæg (1390 kr.)
- tilslutningsfly fra skandinaviske lufthavne (evt. tilslutning til København købes separat)
- personlige udgifter
- endnu ikke kendte skatter og brændstoffillæg
- større prisændringer sfa. valutakursændringer

Rejsen arrangeres af rejsebureauet CITS Travel Denmark A/S efter idé og oplæg fra overlæge Martin Smedebøl. Overlæge Martin Smedebøl har ledet grupperejser for læger og sygeplejersker til Kina, Thailand, Cambodja, Vietnam, Sydafrika, Caribien, Tibet, Indien og Cuba. Han har i samarbejde med Touring Nyt arrangeret MC-rejser til Vietnam, Kina, Cambodja, Indien, Argentina og Chile. Han har også arrangeret studierejse til Beijing for danske virksomhedsledere med interesse for outsourcing og globalisering. Han er speciallæge i anæstesi og intensiv terapi, og han har arbejdet som læge i Norge, Sverige, Grønland, USA, Caribien, Thailand og Pakistan. Han har også 20 års erfaring som ledsagelæge for SOS International. Martin Smedebøl kan kontaktes på telefon 26 13 45 77 eller på e-mail: martin@smedebol.dk - Se også www.smedebol.dk

Andre vigtige informationer:

- der kræves ca. 25 deltagere for at rejsen kan gennemføres
- ret til ændringer i programmet forbeholdes
- teknisk arrangør er CITS Travel Denmark A/S, Ved Vesterport 4, Medlem af Dansk Rejsebureauforening og Rejsegarantifonden
- Tilmelding til rejsen gøres på vedlagte formular, der indsendes pr. post eller fax til:
CITS Travel Denmark A/S, Ved Vesterport 4, 1612 København V
Tlf: +45 33 91 04 00
Fax: +45 33 11 00 40
E-mail: cits@cits.dk

Sve In Bin klostret i Mandalay. Foto: Karin Christiansen

På vej op på Mandalay Hill. Foto: Karin Christiansen

Mahagandhayoun Kyaung i Mandalay. Foto: Karin Christiansen

Ved floden ved Inwa. Foto: Karin Christiansen

Sagaing Hill ved Mandalay. Foto: Karin Christiansen

Solnedgang ved U Bein's Bridge udenfor Mandalay. Foto: Karin Christiansen

Sejllads mellem Mandalay og Bagan. Foto: Karin Christiansen

Sejltur mellem Mandalay og Bagan. Foto: Karin Christiansen

Skibets køkken. Foto: Karin Christiansen

tPandekager til dessert. Foto: Karin Christiansen

Deltagerliste til Nytårsrejsen til Burma 2009-10

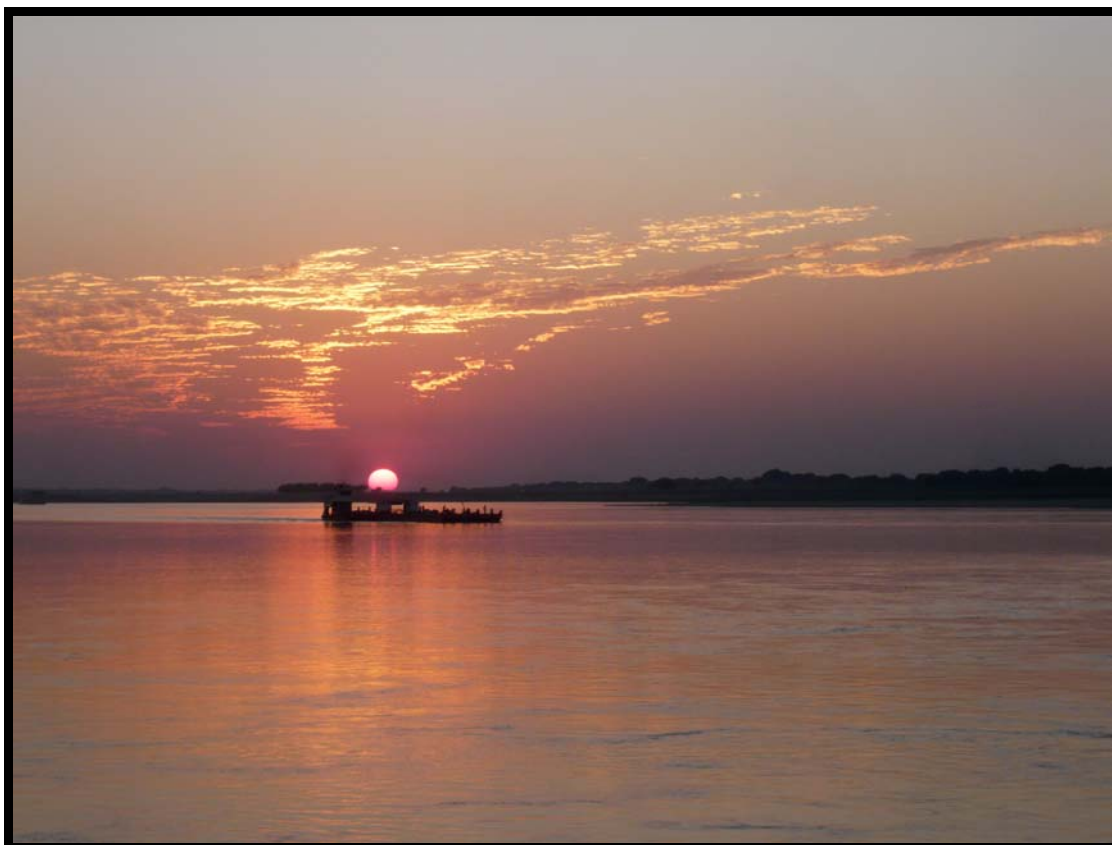
(Forbehold for fejl, udeladelser og misforståelser)

1. **Christine Felding**: M.D., 58 år, Hørsholm, gynækolog, har i 12 år været overlæge på et privathospital, men koncentrerer mig nu om min egen praksis i Rungsted Kyst. Brevkasse-redaktrice dels på Oestrogen.dk om allehånde underlivs-spørgsmål, dels på Femi-News.com om HPV, livmoderhalskræft og vaccinen. Har skrevet eller via interviews bidraget til talrige artikler om diverse gynækologiske emner. Flittig foredrags-holder om emner som hormon-behandling i overgangsalderen, inkontinens hos kvinder, HPV-vaccinen m.v. Kan lide at rejse, læse og passe min have. Se mere på www.felding.dk Var med os på Nytårsrejse til Cuba sidste år. Rejser meget – er i Sydafrika dette efterår.
2. **Helle Merete Repstorff Holtweg**: M.D., 53 år, Hellerup, brystkirurg på Rigshospitalet, Har rejst i Asien, USA og var med os i Indien i 2004 – har 2 indiske adoptivbørn. Løber, tegner, står på ski og dyrker gymnastik. Er også mentor for udenlandske kvindelige læger, som skal integreres i Danmark – via foreningen Kvindfo. Holdt Nytår med os på Cuba sidste år
3. **Lissi Birgit Jepsen**: M.D., 67 år, Horsens, pensioneret dermatolog, har arbejdet på Kjellerup sygehus, deltog i vor Store Nordiske Nytårsrejse til Beijing i 2005 (vi var 91 i rejsegruppen). Er i efterårsferien i Disneyland med 4 af børnebørnene.
4. **Aase Marianne Steensen Jacobsen**: M.D., 64 år, Ishøj, praktiserende læge, har været 4 gange i Kina – senest på vores nytårsrejse 2005, og var med os i Indien i 2006, har studeret akupunktur, har en lægepraksis i et indvandrerkvarter, 50% af patienterne er tyrkere og kun 10% er danskere, har derfor lært sig at tale tyrkisk og taget eksamen i det sprog, også interesseret i geologi, Har også rejst med Kirsten Sandberg i Vietnam. Var med os på Cuba i 2007
5. **Jørgen Lock-Andersen**: M.D. 55 år, overlæge på plastikkirurgisk afdeling i Roskilde, sejler i egen båd på Roskilde Fjord, har tidligere besøgt Indien bl.a. Goa og Mysore Deltog i vor rejse til Indien, hvor vi holdt Nytårsaften i hinduernes hellige by Varanasi. Var også med på vor Jubilæumsrejse til det sydlige Kina. Har også rejst i Laos og Vietnam. Er i september på 3 ugers rejse i Laos og Kina.
6. **Peter Matzen**: M.D., 61 år, Aalborg, overlæge, psykiater, pensioneret, har stadig undervisningsarbejde, motorcykelentusiast, har haft en Nimbus i 10 år og en Yamaha 175 off roader, tidligere landmand, har arbejdet som ulandsfrivillig i Botswana og kørte en minibus fra Afrika via Indien til Danmark. Var med os på Cuba. Deltog i vores motorcykelture fra Santiago de Chile til Buenos Aires og har efterfølgende købt en Honda TransAlp 650 cc.
7. **Kirsten Juul Sandberg**: M.D., 67 år, fhv. praktiserende læge i Tåstrup, bor i Måløv, interesseret i skiløb, kunst, litteratur og går kursus i EDB. Har rejst i Ægypten, Bali, Kina, Grønland og Australien. Har også været i Indien og Vietnam. Har være med os i Indien og på Cuba.
8. **Susanne Dahl**: 55 år, Svendborg, klinisk sygeplejersker på Intensiv Afdeling på Svendborg Sygehus. Har også afsluttet sin Master i professionsudvikling på Københavns Universitet. Interesserer sig for havearbejde og kan som ægtefællen lide at synge (bel canto). Var med os i Kina og Tiet i 2007.
9. **Erik Dahl**: M.D., 61 år, Svendborg, overlæge i psykiatri i Odense, er også uddannet i klassisk musik på Musikkonservatoriet, spiller klaver og synger solo, er også aktiv i fagforeningssammenhæng (FAS), har rejst i Europa og USA – ofte til kongresser. Var med os i Tibet.
10. **Karen Kathrine Fuglsbjerg**: M.D., 64 år, Aalborg, speciallæge i pædiatri, hovedinteressen er golf, børn og barnebarn, og er som ægtefællen meget kunstinteresset. De rejser også meget sammen, og har foruden USA været i Argentina, Korea, Japan, Kina og Tibet. Sidste nytårsaften foregik i den hellige by Varanasi i Indien.
11. **Stig Jakobsen Fuglsbjerg**: 65 år, Aalborg, lektor, underviser bl.a. i historie og geografi, medlem i Ålborg Golfklub, bygger modeljernbane, har rejst meget bl.a. på storbyrejser med operaforestillinger, har også været på en tur til USA's musikbyer og set Elvis Presley's hjem Graceland, Nashville og steder med relation til Bob Dylan. Holdt nytår med os i Indien i 2007. Har både besøgt Syd- og Nordkorea.
12. **Lisbeth Grønnegaard**: 69 år, lærer, bor på Bornholm, har rejst med den transsibiriske jernbane til Mongoliet og været i Thailand. Var med os i Indien i 2006. Var med Jørgen i efteråret 2008 på studierejse i Rwanda og Burundi, indtryk fra denne tur vil sidde i knoglerne resten af livet.
13. **Jørgen Grønnegaard**: 62 år, specialtandlæge på Bornholm, rejser med Lisbeth, og de har også bl.a. været i Portugal Var også med i Rajasthan i 2006. Er sammen med Lisbeth kontaktfamilie for en burmesisk flygtningefamilie fra Chin-provinsen. Der er i de senere år kommet ca. 1000 FN-kvoter flygtninge fra Burma til Danmark – heraf 100 til Bornholm.
14. **Anette Molvik**: 45 år, Nakskov, operationssygeplejerske, motorcykelinteresset, har en Kawasaki ER 6 n, har arbejdet mange år på universitetshospitalet i Bergen i Norge, har besøgt mange steder i Europa og Marokko og Israel, har gået 2 år i skole i Tanzania, har fejret nytårsaften i Beijing, har været med os på motorcykelrejser i Kina, Indien, Cambodja, Vietnam og Argentina-Chile.
15. **Michael Petersen**: 54 år, Nakskov, beredskabs- og brandchef, elsker at køre motorcykel, har en Honda 750 CBX, har kørt motorcykel til Marokko og langt ned i Tyrkiet, har besøgt Venezuela, Tibet, Cuba og kørt hundeslæde på Grønland. Var med på motorcykelrejser i Kina, Cambodja, Vietnam og Argentina-Chile. Kørte i sine unge år turistbusser i Europa i 5 år. Kan lide rappelling. Var i 2009 med Anette i Brasilien.
16. **Per Standly Johansen**: 70 år, Havdrup ved Solrød, pensioneret slagter, har haft slagterbutik i Lars Bjørn Stræde i de gode gamle dage, hvor der var liv og glade dage i kvarteret, interesserer sig for motion, fitness, havearbejde,

sommerhuset ved Fårevejle og gåture i København, hvor de gamle bygninger studeres. Kan også lide rejseforedrag og spændende rejseoplevelser.

17. **Jette Annie Johansen:** 65 år, Havdrup ved Solrød, pensionist, har arbejdet i kantine på LKNes og på kontor i Arbejdsformidlingen, har sammen med ægtefællen været på bilrejser i Tyskland og Frankrig og turistrejser til Thailand og Vietnam. Har været på 3 lange rejser i Kina og 2 ture til Grønland bl.a. cruise i Disko-bugten.
18. **Gert Poulsen:** M.D. 66 år, Rødovre, pensioneret øre-næse-hals læge, har deltaget i Martin og Karins rejser til Vietnam, Cuba, Indien, Cambodja og Sydchina-Nordvietnam, nyder nu pensionistlivet bl.a. ved at sove lidt længere om morgenen, kan lide at fotografere, har været på krydstogt på Mosel-floden og med os på krydstogt mellem Stockholm og Sankt Petersborg i sommeren 2009.
19. **Lissy Poulsen:** 66 år, Rødovre, oprindelig uddannet i British Airways, men arbejdede mange år som lægesekretær i ægtefællens klinik, rejst meget bl.a. deltaget i 8 rejser med Karin og Martin – , er nu interesseret i EDB og arbejder kreativt med egen hjemmeside, synger i kor, passer børnebørn.
20. **Yves Michael Sales:** M.D. 62 år, Gentofte, praktiserende læge i Valby, aktiv i organisationsarbejde bl.a. medlem i Lægeforeningens Hovedbestyrelse, formand i Praktiserende Lægers Arbejdsgiverorganisation, med i Lægeforeningens Lægemiddeludvalg, etc. Var i 2007 til kongres i Chicago og på Nytårsrejse med os til Indien
21. **Jette Sales:** M.D., 59 år, Gentofte, praktiserende læge i Valby, deler praksis med ægtefællen, og de deler også rejseinteressen – har bl.a. rejst til Borneo, Namibia, og andre steder i Afrika. Arbejdede i studietiden i Botswana og rejste i Indien i 1969. Holdt Nytår med os i Indien i 2007.
22. **Magne Svaland:** M.D., 65 år, praktiserende lege i Sande i Vestfold, Norge, Var med os på rejse i Vietnam – Cambodja, og har i øvrigt rejst meget og bl.a. besøgt Chile, Argentina, Brasilien, Peru, Australien, Sydafrika og Ægypten. Var med os på Cuba - hustru og søn havde tidlige besøgt Cuba og var glade for den cubanske musik. Er interesseret i idéhistorie. Har selv arrangeret en grupperejse for sine kolleger til Kina og Tibet.
23. **Kurt Ove Svendsen:** M.D. 69 år, Ringsted, pensioneret kirurg med speciale i brystkirurgi, har rejst med os i Sydchina – Nordvietnam, og er interesseret i at gå på jagt. Var med os på Cuba i 2007.
24. **Lisbeth Svendsen:** 66 år, Ringsted, pensioneret laborant som arbejdede meget med ultralyd, Spiller golf. Har også været på rejser til USA og Rusland sammen med ægtemanden.
25. **Daniel Ioan Topan:** 64 år, Helsingborg, pensionerad civilingeniör - har arbetat inom belysningssektorn, tycker om at resa og lyssna på klassisk musik, är aktiv sponsor av Helsingborg Symfoniorkester. Stannar från Transylvanien. Var också med i Beijing, Cuba och Indien på Nyårsresa.
26. **Gina Topan:** M.D., 61 år, dermatolog med egen klinik i Helsingborg, har rest mycket bl.a. till USA, Mexico, Brasilien, Argentina. Tycker mycket om klassisk musik och har tidigare spelat piano. Var med på Nyårsresarne till Beijing, Indien och Cuba och på cruise til Skt. Petersborg och Tallin i sommaren 2009.
27. **Pia Søgaard Tofteng:** 48 år, Tune ved Roskilde, fuldmægtig i RealKredit Danmark, vil køre motorcykel, kører normalt på en Yamaha TDM 900, har været i mere end 47 lande – heraf over 10 lande på motorcykel, har været i Hawaii, Brasilien, Nigeria, Cuba, Thailand, Canada og har deltaget i vore motorcykelture i Vietnam, Cambodja, Kina og Argentina-Chile. Har mavedans som hobby. Interesserer sig for videofilm og plejer at lave gode DVD-film om sine rejser.
28. **Birthe Jacobsen:** 55 år, Stenlille, bogholder i regnskabsafdeling, motorcykelentusiast, kører normalt på en Suzuki 650 Chopper, har ferieret i Spanien og Mexico, var med sin ægtefælle Kurt med på motorcykelrejserne i Kina og Indien. Kurt omkom i en motorcykelulykke i Danmark, og Birte deltog alene i sidste års motorcykeltur gennem Vietnam. Var også med på motorcykel fra Santiago de Chile til Buenos Aires i 2008. Har også været med os på Cuba
29. **Anne Merete Maury:** M.D. alment praktiserende læge, som arbejder i alkoholambulatorium i Lyngby. Bor i Gentofte. Har arbejdet 25 gange på Grønland og været skibslæge i Caribien. I øvrigt rejst meget over hele kloden, bl.a. med os til Indien, Kina og Vietnam-Cambodja. Interesseret i teater, ballet og opera. Har også stærke bånd til Frankrig. Har været med os på Yangtze-krydstogt i 2005 og til Cuba i 2005.
30. **Karin Christiansen:** 67 år, Lyngby, har arbetat i resebranchen i 40 år, bor i Danmark, men kommer från Norberg, har rest mycket i Öst och Väst. Har senaste 10 åren arrangeret en del reser för läkare och sjuksköterskor till Kina, Kambodja, Vietnam, Indien, Cuba och Sydafrika. Har också arrangeret motorcykelresor till Kina, Indien, Vietnam och Kambodja. Kommer att fungera som reseledare på denna resa samman med Martin Smedebøl. Er i efteråret 2008 med på motorcykelrejse tværs over Sydamerika
31. **Martin Smedebøl:** M.D., 62 år, Lyngby, overlæge i anæstesiologi i Kalundborg; rejseinteressen har resulteret i jobs i Skandinavien, Grønland, Caribien, USA, Pakistan og Thailand. Gennem de seneste 10 år har han arrangeret studierejser for læger og sygeplejersker til Kina, Vietnam, Cambodja, Indien, Sydafrika og Cuba. Han er også transportlæge i SOS International, og hjælper syge skandinaver hjem fra udlandet. Han tog initiativ til en MC-tur i Nordvietnam; 30 deltagere fik en flot tur; desværre væltede han selv og brækkede højre tommelfinger og venstre overarm, men gennemførte resten af turen i ledsagebilen. Senere arrangerede han MC-ture til Indien, Kina og Cambodia, Argentina og Chile. Han har også arrangeret et kursus i Beijing i "Outsourcing and Globalization" for danske virksomhedsledere. Rejseleder på nytårsrejserne til Cuba, Indien og Kina.

Solnedgang over Ayeyarwady floden. Foto: Karin Christiansen

Hotel Tharabar Gate i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Store keramikkrugger i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Mr. Aung Aw Oo "Zaw" i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Bagan. Foto: Karin Christiansen

Shopping i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Gode Råd om Nytårsrejsen til Burma (Myanmar) 2009/10

- Almene råd:** Ved rejse i Østen skal man være indstillet på, at levevis er anderledes end man er vant til. Man bør udvikle stor **tålmodighed** og **vedholdenhed**. Det vil ofte fordres, at man tager sko af ved besøg i private hjem og pagoder. Visitkort udveksles med glæde. Efterlad ikke spisepindene stående opret i risen, idet dette er uhøfligt, da det minder om begravelse. Klap ikke nogen på hovedet og lad ikke dine fodsåler vende mod andre mennesker, idet dette er meget uhøfligt. Tag hatten af som tegn på respekt ved møde med ældre eller munke. Det er meget vigtigt, at man ved alle tempelbesøg tager både sko og strømper af, og der er ikke adgang til templerne, hvis man har shorts eller kort kjole på. **Smil meget, skæld ikke ud**, forvent forsinkelser, vær indstillet på meget bureaukrati. Når man booker en rejse til Burma, er det vigtigt, at man er indstillet på, at tingene ikke altid fungerer som planlagt. Indrejsen kan tage tid, da lufthavnspersonalet ikke altid arbejder på højeste tryk! Busstandarden er ikke som i Europa, vejnettet er ikke ret udviklet, og vejene er i dårlig stand. Flyafgange kan blive aflyst i sidste minut, og hotelstandard svinger også meget fra usle små hoteller til fantastiske fem-stjernede luksushoteller, men hvis man er forberedt på, at alt kan ske, så vil man få en oplevelsesrig rejse.
- Afrejsedagen:** **Beregn god tid** til at nå frem til Kastrup. Tænk på DSB's mange forsinkelser og vejenes trafikpropper. Kommer man for sent, er det ikke muligt at komme med et andet fly. Vælger man at flyve fra provinslufthavn til/fra Kastrup, er det også vigtigt at beregne meget god tid mellem flyene – aflysninger og forsinkelser kan forekomme! Parkeringsmulighed i lufthavnen bør reserveres i god tid i forvejen. Reservér og se priser på www.lufthavnspareringen.dk og www.parkzone.dk (I anden sammenhæng – hvis man skal flyve meget tidligt om morgenen – kan det være nyttigt at vide, at man kan få billigere overnatning på Hilton-hotellet ved Kastrup lufthavn, hvis man bestiller i forvejen over Internettet www.hilton.com)
- Afrejsedbrev:** Ca. 10 dage før afrejsen sender CITS et afrejsedbrev med billetter, forsikringspapirer, hotelliste og informationer om mødetid og mødested.
- Bagage:** Maksimale samlede bagagevægt på fly er **20 kg**. En solid kuffert eller rygsæk, der kan aflåses, anbefales. Håndbagagen må maksimalt veje **7 kg**. Medbring medicin (husk evt. pillepas!), pas og papirer, toiletsager og andre **vigtige ting i håndbagagen** (indcheckede bagage kan blive borte i international flytrafik). Husk mærkelapper med tydelig navn og adresse til bagagen. Generelt anbefales det at rejse med **mindst mulig** bagage, og man bør ikke medbringe dyrebare og uerstattelige værdier. Gode spadseresko og praktisk tøj anbefales. Det er en god idé, at bruge sandaler/slippers uden sokker i Burma/Myanmar – det gør det lettere at besøge templer. **Ingen spidse genstande eller væskefyldte beholdere** i håndbagagen (max 100 ml).
- Burma/Myanmar:** Myanmar er landets oprindelige navn. Under den engelske kolonisering ændres landets navn til Burma. Militærregeringen ændrede navnet tilbage i 1989, for at lægge afstand til den koloniale fortid. Den nuværende opposition kalder stadig landet for Burma.
- Cykler:** Der er masser af cykler, motorcykler og biler i gadebilledet i Burma/Myanmar. Pas på i trafikken! Man kører i højre side.
- Drikkepenge:** Drikkepenge er trængt ind i turistbranchen – vær forberedt på at blive anmodet om drikkepenge. F. eks. hvis man får hjælp med bagagetransport på hotellet. Det kan være klogt at have små sedler til rådighed. Drikkepenge til lokalguider og chauffører er inkluderet på denne rejse. I Burma/Myanmar er det ganske udbredt med ”gaver” (bestikkelse), for at få gennemført tingene.

- Elektricitet:** 220-230 V, 50 Hz AC er det mest almindelige i Burma/Myanmar. Stikkontakter af vekslende type forekommer i Burma/Myanmar (de fleste er af britisk type med 3 flade ben arrangeret i en trekant). Adapter kan muligvis lånes i hotelreceptionen – eller købes før afrejsen. Elektricitetsforsyningen kan være ustabil. Man sparer ved at kun give visse områder strøm ad gangen og så alternere. En lille lommelygte kan stærkt anbefales.
- Flyrejsen:** På lange flyrejse anbefaler nogle, at man bruger støttestrømper, tager magnyl for at forebygge blodpropper og bevæger sig jævnlige – bengtymnastik mens man sidder ned eller gåture i flyet. Man kan også overveje metalonin-tabletter for at modvirke jetlag som følge af tidszone-skift. Hvis man af religiøse eller sundhedsmæssige årsager behøver speciel mad under flyrejsen, bedes dette bestilt i god tid i forvejen – kontakt CITS.
- Forsikring:** Det er **absolut nødvendigt** at have syge- og rejseforsikring, da det gule kort ikke dækker i Burma/Myanmar.
- Fotografering:** Fotografering af militære anlæg er forbudt. Fotografering i visse templer er forbudt. Fotografering af demonstrationer og folkeansamlinger er forbudt. Fotografering af Aung San Suu Kyi's bolig er forbudt. Også højtstående militærpersoners hjem er forbudt at fotografere. Der kan visse steder være afgift for at fotografere med video og alm. kamera. Burmeserne stiller oftest velvilligt op til fotografering. Beskyt kamera mod regn og støv med plasticpose. Fotoudstyr (film, specialbatterier og hukommelseskort) bør medbringes fra Danmark. På hjemmesiden www.anjofoto.dk kan man se en masse billeder som er taget i Burma – inspiration til egne fotografier? Martin vil forsøge at lave en videofilm om vore oplevelser på rejsen, og alle deltagerne vil efter hjemkomsten få tilsendt en DVD.
- Grupperejse:** At rejse i gruppe har fordele (godt selskab, nye bekendtskaber, tryghed) og ulemper (man må indrette sig efter gruppen). Det anbefales, at mødetider overholdes, og at meddele rejselederne, såfremt man ikke vil deltage i det planlagte program.
- Gaver:** Ved besøg i private burmesiske hjem er det skik at overrække gaver. Fin indpakning er vigtig.
- Hotel:** Indkøb fra minibar, vaskeri- og roomservice, telefonforbrug, etc. skal betales ved udcheckning af hotellet. Medbring kvitteringer i håndbagagen i tilfælde af, at der opstår problemer. Ved udflugt på egen hånd bør man medbringe en seddel med hotellets navn og adresse til brug for evt. taxi.
- Indkøb:** Ved handel i Østen er det normalt ”at prutte” om priserne. Ofte forlanger sælgeren 2-3-4 gange den forventede pris. Vær sikker på om der pruttes i dollar eller lokale penge. **Undgå at nogen taber ansigt: bliv aldrig vred**, smil, start ikke en handel uden intentioner om at færdiggøre den. Sænk evt. prisen pr. enhed ved at købe større mængder. Kunsthåndværk, tøj, musik-CD, souvenirer, parasoller og smykker har vanligvis turisternes interesse. Smykker og elektronik kan være forfalskninger. Forvent ikke at gøre et kup, køb kun det du vil blive glad for til den pris, du vil give for det. Husk der er forbud mod import af kopivarer og varer forarbejdede af udryddelsestruede dyr. Undgå at stå og vifte med en tegnebog fuld af pengesedler, når du handler! Singapore regnes som et shopping paradys.
- Internet-ressourcer:** prøv f.eks. www.schweinc.com, www.myanmar.com, www.asianamerican.net/burma eller søg på google eller wikipedia eller CIA Fact Book
- Kreditkort:** Man kan kun betale med internationale kreditkort ganske få steder. Hæveautomater findes kun i en bank i Rangoon.. Gem kvitteringer for veksling. Undgå at veksle penge med tilfældige mennesker på gaden. Undgå at veksle større beløb ad gangen, end du

skal bruge. Skriv telefonnummeret op, så du ved hvortil du skal telefonere og melde tab af kreditkort – og mobiltelefon!

- Klima:** Tropisk klima med tre årstider. Den tørre fra marts til juni er virkelig varm! Den våde fra juli til oktober er regntid, og i den kølige fra november til februar er der 25-30 grader om dagen og noget køligere om natten. Det er den bedste årstid at rejse i.
- Litteratur:** Lonely Planets ”Myanmar (Burma) anbefales. Søgning på www.bibliotek.dk afslører, at der findes registreret ca. 1500 bøger/artikler om Burma/Myanmar på danske biblioteker. Heraf er der ca. 400 artikler og 44 bøger på dansk.
- Mad:** Drik ikke vand fra hanen, men brug **vand fra flaske**. Pas på du ikke køber vandflasker, der er blevet genopfyldt på uautoriseret måde. Ellers **drik kogt vand**. Øl findes. Undgå frugtjuice med vand eller isterninger. Spis kun **velkogt mad**. Undgå salat og frugter, der ikke kan skrælles. Spis helst ikke på gadekøkkener, da hygiejnen ikke altid er i top. Vær forsigtig med skaldyr. Generelt er standarden på restauranter for turister rimelig sikker. Vær omhyggelig med håndhygiejne – brug ofte desinfektionsservietter før spisning. Spisepinde bør også være rene. Man kan også få lejlighed til at tygge betel nødder – populært efter måltidet for at støtte fordøjelsen.
- Nationaldag:** 4. januar er uafhængighedsdag og fejres med festivaler. Der er flere højtidsdage spredt ud over året f.eks. Buddhas fødselsdag og Vandfestivalen i april.
- Natteliv:** Er næppe grund til at rejse til Burma/Myanmar. Måske kan man finde en karaoke-klub eller et disco med burmesisk musik, hvilket er lovbejlet. Vestlig popmusik er forbudt.
- Nytårsaften:** Vi ved endnu ikke de nærmere detaljer omkring nytårsaften-arrangementet, men vi forestiller os en hyggelig og festlig sammenkomst. Vi synes ikke, man skal slæbe sit fineste festskrud med til Burma – almindelig pæn påklædning rækker til.
- Obs!:** Kriminalitetsniveauet er generelt ikke højere i Burma/Myanmar end i Vesten – snarere tværtimod. Men **som turist udgør man altid et oplagt emne for tyveri**. Det anbefales, at bruge sikkerhedsboksen på hotellet. Ved færden udendørs bør man udvise normal forsigtighed og f. eks. undgå at færdes alene i sene aften timer på isolerede steder. En **pengekant under tøjet** er formålstjenlig til opbevaring af værdier. Del opbevaringen af værdier op på flere steder.
- Pas, visum, etc.:** Man bør **sørge for ikke at miste sit pas**, og gerne medbringe nogle **fotokopier af passet**. Et bortkommet pas skal erstattes af et provisoriske pas, som kan koste flere tusinde kroner + diverse udgifter til at nå frem til en ambassade – ingen nordiske lande har ambassader i Burma/Myanmar. Visum til Burma/Myanmar får vi ved indrejsen. Medbring venligst 4 pasfotos på rejsen!
- Prisniveau:** Man skal ikke regne med, at det er utroligt billigt at være turist i Burma/Myanmar. Men omvendt kan man som rygsæksturist opleve Burma/Myanmar meget billigt – alt beror på hvilket niveau man vælger at leve på. Ofte opererer man i Østen med en pris for de lokale og en pris for udlændinge.
- Rejsevejledning:** Det danske udenrigsministerium har ingen rejsevejledning for Burma/Myanmar. Nedenfor er kopieret det svenske udenrigsministeriums rejsevejledning og landefakta, og det danske udenrigsministeriums landefakta for Burma/Myanmar.
- Religion:** Næsten alle er buddhister, og der er en ganske konservativ indstilling. Man bryder sig f.eks. ikke om upassende påklædning, som afslører for meget hud. Man er høflig overfor ældre, og respekterer traditioner. En udbredt beklædningsgenstand i Burma/Myanmar er den traditionelle Longyi – en slags klæde som bindes om livet og når til anklerne.

- Rygning:** Rygning er forbudt i fly, og rygning kan være forbudt på offentlige steder. Bøder skal betales på stedet! I Burma produceres en speciel type cigarer. Udenlandske cigaretter kan være en fin gave.
- Sikkerhed:** Generelt er Burma/Myanmar et ganske sikkert rejseland for turister – specielt i de områder vi kommer til. Det henstilles ikke at overtræde burmesiske love, regler og forordninger og ikke provokere i tale, ord eller handling.
- Singapore:** I rejsens program indgår et stop-over i Singapore. Brochurer over aktivitetsmuligheder og kort over Singapore udleveres på rejsedeltager-mødet – og man bør medbringe dette materiale på rejsen. Vouchers til Hop-on-bussen og diverse attraktioner får man ved ankomsten til Singapore.
- Sport:** Burmesisk kampsport – som ligner Thai Kick-boksning – er en populær tilskuersport i Burma/Myanmar.
- Sprog:** På burmesisk hedder Goddag: min-gala-ba og Tak hedder: cè-zù-bèh. Dette er angivet i lydskrift – og ikke i det burmesiske alfabet. Ganske mange burmesere forstår engelsk.
- Sygdomme:** I tilfælde af sygdom vil rejseleder og hotelreception være behjælpelig med at etablere kontakt til læge eller sygehus i Burma/Myanmar. Hospitalsstandarden i Burma/Myanmar er generelt ganske primitivt i forhold til danske forhold. Evt. kvitteringer for udgifter i forbindelse med sygdomsbehandling bør gemmes af hensyn til forsikringen. **Medbring personlig medicin og evt. hjælpemidler** som briller i reserve. Medbring også gerne evt. lidt førstehjælpsudstyr. Husk solbriller, sollotion og en hat. Parasoller kan formodentlig købes i Burma/Myanmar. Undgå dehydrering.
- Telefon:** Det er dyrt at telefonere fra internationale hoteller, og det er dyrt at telefonere fra Burma/Myanmar. Mobiltelefoner fungerer ikke i Burma/Myanmar. Det vil formodentlig være svært at komme på Internettet i Burma/Myanmar – regn ikke med at kunne læse og sende e-mails.
- Tidsforskel:** Burma/Myanmar er 5½ time foran Danmark. Traditionelt opererer man i Burma med en 8 dages uge (onsdag er delt i 2 dage à 12 timer. Man har en traditionel kalender med 12 måneder à 28 dage og en ekstra måned indsættes ved passende lejligheder. Thekkayat-kalenderen skifter år i april, og er 638 efter vor kalender, dvs. år 2009 svarer til år 1369 i Burma. I Burma kan man også støde på den buddhistiske kalender, som tæller fra år 543 f. Kr. År 2009 svarer da til år 2552. Godt Nytår!!!
- Toldregler:** Ved indrejse til Danmark fra lande uden for EU gælder, at man er toldpligtig for indkøb overstigende 3350 kr. Check selv reglerne på www.skat.dk - borger – nyhedsbreve til borgere – 14.01 Rejser du udenfor EU.
- Unødvendigt:** Man bør **ikke slæbe unødvendig megen bagage med** rundt i Burma. Dyre smykker og andre uerstattelige værdier bør man lade blive hjemme.
- Vaccinationer:** Der kræves ingen vaccinationer, når man ankommer til Burma fra Skandinavien. ved følgende rejse: Burma (Myanmar) Arrangeret turistrejse med dagsudflugter - Fra 1 til 4 uger - foreslås beskyttelse mod følgende sygdomme:

Hepatitis A (smitsom leverbetændelse)

Beskyttelse kan opnås ved immunglobulin, som giver kortvarig beskyttelse i op til 6 måneder, eller ved vaccination, som beskytter i mindst 25 år efter to vaccinationer med 6-12 mdr.s mellemrum. Både immunglobulin og første vaccine kan gives frem til afrejsedagen. Vaccination kan evt. kombineres med vaccine mod hepatitis B.

Malaria

Primær forebyggelse af myggestik er altid vigtig. Husk derfor myggestift eller myggespray. Som medicinsk forebyggelse foreslås Malarone eller doxycyklin. Malarone skal tages dagligt fra 1-2 dage før og til mindst 7 dage efter rejsen. Doxycyklin skal tages dagligt fra 1-2 dage før og til 4 uger efter rejsen. Vedr. vaccinationer i øvrigt anbefales det at søge råd hos egen læge eller på Statens Seruminstitut. Se www.vaccination.dk eller www.ssi.dk

- Valuta:** Inflationen i landet er høj, så værdien af den lokale kyat (udtales chat) daler konstant. Bedst er det at rejse med mange amerikanske dollars i mindre sedler. Kreditkort kan kun anvendes ganske få steder.
- WC:** På hotellerne findes vestlige toiletter. Undertiden skal toiletpapir deponeres i særskilt beholder, da kloaksystemet ellers overbelastes. På landet kan findes toiletter af typen ”hul i gulvet”. Medbring selv toiletpapir eller papirlommetørklæder, renseservietter og plasticpose.
- Åbningstider:** Banker har åbent fra 10 til 14 (mandag til fredag). Butikker har åbent 9.30 eller 10 til 18. Kontorer har åbent 9.30 til 16.30 (mandag – fredag)
- Ændringer i programmet:** Ændringer kan forekomme..
- Deltageraktivitet:** Det er intentionen, at vi lærer mest muligt om Burma og burmesiske forhold – også på det medicinske og sociale område. For at nå dette mål fordres en positiv attitude og et vist mål af deltageraktivitet. Tænk på om du kan bidrage til underholdningen og den gode stemning i rejsegruppen.
- Deltagermøde:** Rejseforberedende deltagermøde afholdes i Lyngby søndag d. 11. oktober 2009 kl. 14.
- Afslutningsord:** Vi glæder os til at mødes med rejsedeltagerne i Kastrup lufthavn og sammen drage ud på spændende eventyr.

Reseinformation Burma

Sverige har ingen ambassade i Burma/Myanmar, svenskar kan istället vända sig till Sveriges honorärkonsul i Rangoon om de skulle behöva konsulär assistans. Konsul: Dr. Myint Han Konsulat: Sveriges konsulat Adress: Consulate of Sweden No. 21 (A) Pyi Thu Lane 7th Mile, Pyay Road Mayangone Township Rangoon Burma/Myanmar
Telefon: +95 (0)1 650 346 Telefon: +95 (0)1 703 083
E-post: smtmhr@myanmar.com.mm, smtmhr@mptmail.net.mm

Allmänna säkerhetsläget

Burma styrs sedan flera decennier av en militärregim som fortsatt åsidosätter demokrati och mänskliga rättigheter. Sanktioner har därför riktats mot Burma av bl.a. EU. På grund av det politiska läget i Burma manar ambassaden till försiktighet vad gäller resor i landet. Det är möjligt för turister att resa relativt fritt och säkert i de delar av Burma som är öppna för utländska besökare. Resande till Burma bör hålla sig underrättande om situationen i landet genom media eller på annat sätt.

Terrorism

Sporadiska bombdåd i framförallt storstadsområdena har förekommit, varför större folksamlingar bör undvikas.

Naturkatastrofer / naturförhållanden

Cyklonen Nargis som drog in över Burma/Myanmar den 2 maj 2008 orsakade stor förödelse i södra Burmas deltaområde där över 130 000 människor omkom. En del vägar och kommunikationer i dess områden är ännu ej reparerade.

Hälsa- och sjukvård

Brist på tillgång till mediciner samt brist på utbildade läkare gör att sjukvården i landet är begränsad. Turister uppmanas att ta med sig ett sjukvårds-kit för enklare åkommor.

Lokala lagar och sedvänjor

Burma är ett till större delen buddhistiskt land och man bör därför respektera de religiösa seder som brukas. Ett exempel är att alltid ta av sig skorna vid besök av tempel. Det anses vara väldigt oförskämt att klappa någon på huvudet, barn som vuxen. Burmeser är konservativa vad gäller klädsel och turister uppmanas därför att inte ha utmanande klädsel på sig i landet. Exempel på företeelser som är straffbara enligt burmesisk lag:

- Fotografering av militärpersonal och regeringsbyggnader
- Medtagande av religiösa föremål ut ur eller in i landet utan intyg ifrån burmesiska myndigheter
- Köra bil i Burma utan burmesiskt körkort
- Användning samt in- eller utförelse av droger
- Öppet åskådliggörande av homosexualitet

Kriminalitet och personlig säkerhet

Burma har relativt låg kriminalitet i förhållande till andra länder i regionen, turister uppmanas dock att vara aktsamma.

Trafiksäkerhet

Burma har högertrafik men de flesta bilarna är anpassade till vänstertrafik och har därmed ratten på högersida vilket försvårar sikten i trafiken. Fotgängare uppmanas till försiktighet när de promenerar längs med och korsar gator.

Försäkringsskydd

En fullständig reseförsäkring rekommenderas före avresa. Denna föreslås innehålla full försäkring för medicinsk behandling, sjukhusvistelse och medicinsk evakuering till Sverige. Reseförsäkringen bör täcka oväntade förluster och utgifter som exempelvis inställda flyg, förlorat bagage, stulna pengar eller kreditkort och förlust av pass. Ett provisoriskt pass kostar 1140 SEK.

Övriga upplysningar

Det finns inga uttagsautomater i Burma och endast ett fåtal restauranger och hotell tar emot kreditkort. Resecheckar tas inte heller emot. Tag därför med tillräckligt mycket **kontanter för hela resan**. Dollar går att använda som betalningsmedel på de flesta ställen och är den valuta som är mest accepterad tillsammans med den lokala valutan Kyats. Observera dock att det är olagligt för en Burmes att inneha utländsk valuta, trots detta är det vida accepterat att mottaga dollar. Dollarn är även den mest attraktiva valutan vid växling till den lokala valutan. Tillgången till elektricitet i Burma är begränsad och strömavbrott är ett vanligt förekommande. Inga andra simkort än burmesiska kan användas i Burma, och dessa är extremt dyra att införskaffa.

Rapporten är skriven april 2008.

Basfakta

Officiellt namn:	Unionen Myanmar. Myanmar är en beteckning som införts av den sittande militärregimen; oppositionen använder namnet Burma.
Yta:	678 500 km ²
Huvudstad:	Rangoon/Yangon (ca 5,5 miljoner invånare)
Terräng:	Central lågslätt omgiven av bergsområden
Klimat:	Tropiskt monsunklimat

Grannländer:	Bangladesh, Indien, Kina, Laos, Thailand
<i>Befolkning</i>	
Nationalitet:	Burmes/Myanmares
Folkmängd:	54 miljoner (2004; ADB)
Arbetskraft:	25,6 miljoner (2002; ADB)
Befolkningstillväxt:	2,0 % (2002; ADB)
Folkgrupper:	67 % burmaner; shan; karen; arakaneser; kineser; mon; indier; ytterligare ca 130 etniska minoriteter
Religion:	Buddism 89,2 % kristendom 5,0 % islam 3,8 % Animism och andetro är vitt spritt (2004; MoFA)
Språk:	Burmanska (officiellt språk). Folkgrupperna har sina egna språk
Utbildning:	Obligatorisk femårig utbildning, 40 % ej närvarande (2005; UNICEF)
Läskunnighet (15+):	Män 89,2 %, kvinnor 81,4 % (uppskattning 2002, UI)
Barnadödlighet:	83/1000 (uppskattning 2000-2005; FN)
Livslängd:	Män 54,6 år; kvinnor 60,2 år (uppskattning 2000-2005; FN)
<i>Politik</i>	
Statsskick:	Förbundsrepublik (Militärdiktatur)
Konstitution:	Landet styrs via dekret
Självständighet:	Grundat på 1000-talet; koloniserat av Storbritannien 1885-1948
Statschef:	Ordföranden i State Peace and Development Council, Senior General Than Shwe
Regeringschef:	Premiärminister generallöjtnant Soe Win
Utrikesminister:	Generalmajor Nyan Win
Parlamentariskt system:	Folkförsamlingen (485)
Rättsväsende:	Högsta Domstolen
Administrativ uppdelning:	7 regioner; 7 stater
Partisystem:	Enpartistat
Större politiska partier:	National Unity Party (regimen), National League for Democracy (oppositionen)
Senaste allmänna val:	1990
Nästa reguljära allmänna val:	Ej fastställt
Allmän rösträtt:	18 års ålder
<i>Ekonomi</i>	
Valuta:	Kyat
Växelkurs:	1 USD = 1360 Kyat (officiell kurs 6,4 Kyat (2005)
BNP (total):	8,6 miljarder USD (2005;EI)
BNP/capita:	1700 US dollar (2004;USS)
BNP/capita i PPP:	1027 USD (2002; HDR)
Fattigdom:	26 % (2001; HDRC)
BNP-tillväxt:	-2,7 % (2004;EI)
Inflation:	54 % (mars 2003; ADO)
Inkomst/capita:	Ingen uppgift
Arbetslöshet:	5,2 (2004; USS)
Naturresurser:	Trä (teak), tenn, kol, volfram, bly, zink, antimon, guld, silver, jade, rubiner, olja och naturgas (UI)
Viktigaste näringar:	Jordbruk, fiske, textilindustri, gruvdrift, skogsbruk (2004; USS)
Budgetbalans:	+96,2 miljoner USD (2002; ADB)
Valutareserv:	+550 miljoner USD (2003; ADB)
Utlandsskuld:	7,5 miljarder USD (2004; EI)
Bytesbalans:	-1,5 miljarder Kyat (2001; ADB)
<i>Handel</i>	

Export (andel av BNP):	0,3 (2002 ADB)
Exporttillväxt:	-30% (2004; ADB)
Viktigaste exportprodukter:	Naturgas, trä, grönsaker, fisk
Viktiga marknader:	Thailand, USA, Indien, Kina, Tyskland, Storbritannien (2003; ADB)
Import (andel av BNP):	Ingen uppgift
Importtillväxt:	-22,5 % (2004; ADB)
Viktigaste importprodukter:	Maskiner, fordon, byggnadsmaterial, råolja, livsmedel (ADB)
Viktiga leverantörländer:	Kina, Singapore, Thailand, Malaysia, Sydkorea (2003; ADB)
Svensk export till Myanmar (Burma):	2,5 miljoner SEK (2004; SCB)
Svensk import från Myanmar (Burma):	32,4 miljoner SEK (2004; SCB)
Utvecklingssamarbete med Sverige:	+40 miljoner svenska kronor (Sida 2005)
Totalt mottaget bistånd:	120,5 miljoner USD (2002; HDR)
Premieklass:	- av 4 (korta krediter) (2004; EKN) 7 av 7 (medel/långa) (2004; EKN)
Viktiga internationella medlemskap:	ADB, ASEAN, ESCAP, FN, GATT, IDA, ILO, IMF, Världsbanken, WTO (2002; UI)

ADB = Asian Development Bank
 ADO = Asian Development Outlook
 EKN = Exportkreditnämnden
 HDR = Human Development Report
 HDRC = Human Development Resource Centre
 MoFA = Ministry of Foreign Affairs (Burma/Myanmar)
 SCB = Statistiska Centralbyrån
 USS = U.S. State Department
 WB = World Bank

*) Offentlig statistik finns inte att tillgå varför uppgifterna ovan baseras på uppskattningar.

Rangoon – Burma/Myanmar

LANDEFAKTA BURMA

GEOGRAFI

Hovedstad	Naypyidaw
Areal	657.552 km ²
Indbyggertal	Ca. 53 mio. (estimat)
Befolkningsvækst pr. år	Ca. 0,8 pct. (ingen præcise tal)
Befolknings	Burmesere 68%; shaner 9%; karener 7%; andre 16%
Sprog	Burmesisk samt en række etniske sprog
Religion	Buddhister 89%; kristne 4% (baptister 3%, romersk katolske 1%); muslimer 4%; andre 3%

ØKONOMI

Vækst i BNP pr. capita	22,7 mia. USD (2008 estimat)
Gældssituation (år)	Gældssituation (år) Højt forgældet, offentlig udlandsgæld: 6,828 mio. USD. (2006)
Udenlandsk bistand pr. capita	3 USD (2006)
Valuta	Kyat
Valutakurs	Ca. 200 kyat til 1 DKK.

REGERING

Statsoverhoved	Statschef: Seniorgeneral Than Shwe, Formand for State Peace and Development Council (SPDC)
Regeringsleder	General Thein Sein
Udenrigsminister	Generalmajor Nyan Win

Indenrigspolitisk situation:

Burma er et militærdiktatur regeret af State Peace and Development Council (SPDC). Magten er stærkt centraliseret omkring statschef og SPDC-formand, seniorgeneral Than Shwe. Efter omfattende uroligheder i 1988 vandt National League for Democracy (NLD), ledet af Nobelprismodtager Aung San Suu Kyi, en overvældende sejr ved parlamentsvalget i 1990. Den siddende militærregering nægtede imidlertid at anerkende resultatet. Efterfølgende har militærregeringen opretholdt et betydeligt pres på oppositionen via bl.a. omfattende brug af langvarige fængslinger og husarrest af etniske ledere, NLD-parlamentarikere, menige NLD-medlemmer samt oppositionslederen Aung San Suu Kyi, som for tredje gang befinder sig i husarrest. Første gang var fra 1989 til 1995 og anden gang fra 2000 til 2002. Siden maj 2003 har hun været tilbageholdt på ubestemt tid i såkaldt "sikkerhedsforvaring".

Det burmesiske militærstyre fremlagde i august 2003 en såkaldt 7-punkts køreplan for demokrati. Planen indebar genetablering af det "nationale konvent" (suspenderet siden 1996), som skulle udarbejde et udkast til en forfatning for Burma. Det største oppositionsparti (NLD) samt andre betydelige partier og etniske grupper havde ikke mulighed for at øve indflydelse på konventets arbejde, hvorfor legitimiteten af dette bliver anfægtet.

Landets hovedstad og regeringsssæde er i 2006 blevet flyttet fra Rangoon til Naypyidaw i den centrale del af Burma (ca. 320 km nord for den tidligere hovedstad Rangoon).

I efteråret 2007 oplevede Burma de største demonstrationer siden urolighederne i 1988. Demonstrationerne startede efter militærstyrets beslutning den 15. august 2007 om at hæve priserne på brændstoffer imellem 70 og 430 %. Prisstigningen havde en afsmittende effekt på fødevarerpriser og ramte den burmesiske befolkning hårdt. Demonstrationerne blev anført af munke fra Burmas respekterede og politisk betydningsfulde buddhistiske munkestånd. I løbet af september eskalerede protesterne, men militærregimet greb ind og nedkæmpede med vold demonstrationerne. Det vurderes, at over 100.000 munke og civile deltog i demonstrationerne samt at tusinde blev arresteret og et ukendt antal dræbt.

Generelt forekommer der særdeles grove og udbredte menneskerettighedskrænkelser i Burma. Af samme grund udtales der hyppigt kritik af Burma i bl.a. FN's Menneskerettighedskommission især på grund af det høje antal politiske fanger i landet (ca. 2200), anvendelse af tvangsarbejde, brug af børnesoldater, drab og overgreb på befolkningen.

Den humanitære situation i landet er, særligt hvad angår sundhed og uddannelse, særdeles bekymrende, og udbredelsen af HIV/AIDS er et alvorligt problem. Antallet er HIV-smittede vurderedes af UNAIDS til at være 0,7 % i 2007.

Cyklonen Nargis, som var en af de værste naturkatastrofer verden har oplevet i nyere tid ramte den 3. maj 2008 Burma og resulterede i omfattende menneskelige og materielle skader, specielt i Burmas sydlige Irrawaddy delta. Antallet af omkomne vurderes fra flere sider til at være mindst 140.000, herunder er stadig en del savnede. Cyklonen ændrede på forskellig vis dagligdagen for de ca. 2,4 mio. mennesker i Irrawaddy og Rangoon regionerne, som helt eller delvist mistede deres hjem, livsgrundlag og sociale strukturer under katastrofen.

På trods af en voksende humanitær krise, bl.a. som følge af cyklonen Nargis, gennemførte militærstyret den 10. maj 2008 folkeafstemning om den af konventet foreslåede, forfatning. Forfatningsforslaget blev, ifølge styrets egen valgkomite, vedtaget med et flertal på 92,4 % og en stemmeprocent på 99 %. Internationale observatører og den burmesiske opposition forkaster dette valgresultat. I Rangoon og det katastroferamte Irrawaddy delta blev afstemningen udskudt til den 24. maj. Næste skridt vil, ifølge styrets køreplan for demokrati, være parlamentsvalg i 2010. Der er fra international side alvorlig bekymring for, at valget ikke vil blive afholdt frit og fair. Ifølge den nye forfatning er militæret garanteret 25 % af sæderne i parlamentet.

© 2008 Udenrigsministeriet

Økonomisk situation:

Den burmesiske regering, som ikke siden 1998 har oplyst fuldstændige økonomiske data, hævder, at den økonomiske vækst de seneste år har været på over 10 % om året. Der findes dog ikke beviser, der underbygger denne påstand og væksten vurderes realistisk til ca. 1 % p.a. Burma er præget af inflation og i 2007 var inflationsraten 35 %, men det estimerede tal for 2008 er 27 %. De foreløbige prognoser for 2009-2010 indikerer, at inflationsniveauet vil falde betydeligt. Landet vurderes til at være et af verdens fattigste.

Burma er præget af tilbagevendende vareknaphed, hyppige elektricitetsudfald, krise i den finansielle sektor og en svag valuta. Dette skyldes i høj grad styrets vilkårlige interventioner i økonomien, udbredt korruption, et dårligt investeringsklima grundet usikkerhed om styrets dispositioner samt et svagt retssystem.

Størstedelen af Burmas eksport udgøres af naturgas, værdifulde træsorter samt tekstiler. Naturgas tegnede sig i 2007 for 42,4 % af eksporten. Desuden produceres der væsentlige mængder af narkotika i landet, da Burma er verdens næststørste producent af opium.

USA opretholder et forbud mod nyinvesteringer i Burma og har indført et totalt importforbud mod burmesiske varer. I efteråret 2007 indførte EU desuden et importforbud mod tømmer, ædelstene, mineraler og metaller fra Burma, forbud mod nye investeringer i disse sektorer samt forbud mod eksport af udstyr til sektorerne.

Danmarks eksport til Burma udgjorde i 2007 ca. 2,5 mio. kr., et fald på 65 % i forhold til 2005. Importen fra Burma udgjorde i 2007 55,3 mio. kr., hvilket er et fald på 33 % i forhold til 2005. Efter importforbuddets ikrafttrædelse er den danske import af varer fra Burma faldet til 9,3 mio. kr. for de første 11 måneder i 2008.

Burma eksporterer hovedsageligt til Thailand, Indien og Kina, der tegner sig for henholdsvis 44,7 %, 14,1 % og 6,9 % af den samlede eksport. På importsiden importerer Burma hovedsageligt varer fra Kina (35,9 %), Thailand (20,7 %) og Singapore (16,8 %).

Udenrigspolitisk situation:

Grundet manglende politiske reformer og de massive menneskerettighedskrænkelser er Burma relativt isoleret i international sammenhæng. EU har formuleret en fælles holdning over for Burma. Den Fælles Holdning omfatter i dag en våbenembargo, forbud mod militært samarbejde, visumforbud for navngivne personer, indefrysning af midler i EU, investeringsforbud og finansieringsforbud i navngivne burmesiske statsejede virksomheder, suspension af bistand andet end humanitær og bistand til sociale sektorer og ikke gennem regimet, begrænsninger på besøgsniveau samt forbud imod eksport af teknologi, udstyr og anden assistance relateret til tømmer-, og minedriftsindustrierne samt et forbud imod import af varer fra disse industrier og et forbud imod nye investeringer i disse industrier.

Burma blev optaget i ASEAN i 1997 og i ASEM i 2004. Burmas væsentligste politiske, militære og økonomiske forbundsfulle er Kina, men også samarbejdet med Indien er over de senere år styrket.

I januar 2007 fremlagde USA og Storbritannien et resolutionsforslag i FN's Sikkerhedsråd med krav om, at Burma forbedrede sin menneskerettighedssituation på en række punkter. Kina og Rusland nedlagde veto mod forslaget.

Udviklingssamarbejde med Danmark:

Danmark har - primært gennem en række danske NGO'er - i en årrække ydet humanitær hjælp til flygtninge og fordrevne fra Burma, hvoraf ca. 130.000-155.000 befinder sig i Thailand.

Udenrigsministeriet støtter ligeledes Den Danske Burma Komité's arbejde for at fremme fred og forsoning i Burma gennem bl.a. en styrkelse af dialog og samarbejde mellem de forskellige etniske nationaliteter og den demokratiske opposition.

Endeligt støtter udenrigsministeriet aktiviteter inde i Burma gennemført af FN og internationale og lokale NGO'er inden for bl.a. uddannelse, konfliktløsning og medier.

Turisme til Burma:

Udenrigsministeriet har tidligere gjort rejsebranchen opmærksom på Aung San Suu Kyis daværende opfordring til at undgå turisme til Burma på grund af den økonomiske gevinst, dette kan bringe til regimet. Aung San Suu Kyis nuværende holdning er ukendt på grund af hendes husarrest. Udenrigsministeriet opfordrer alle potentielle turister til Burma til nøje at overveje, hvorvidt de med deres besøg bidrager til at understøtte regimet.

Nyttige adresser og links:

Ambassadens hjemmeside: www.ambbangkok@um.dk

Ambassadens mail: bkkamb@um.dk

Shwe San Daw pagoden i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Swe Zi Gone Pagoden i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Swe Zi Gone pagoden i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Buddha opdager døden, og erkender at tilværelse er lidelse. Foto: Karin Christiansen

Traditionel burmesisk medicin på markedet i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Medicindsalg på markedet i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Afslutningsmiddag på restaurant "La Villa" i Singapore. Foto: Karin Christiansen

Ved afslutningsmiddagen i Singapore. Foto: Karin Christiansen

Desserten på restaurant "La Villa" i Singapore. Foto: Karin Christiansen

Singapore River. Foto: Karin Christiansen

Solnedgang i Bagan. Foto: Karin Christiansen

Tak til alle deltagerne i rejsen for godt sammenhold, humør, samarbejde, hjælpsomhed, empati og evne til at overvinde besværligheder og strabadser.